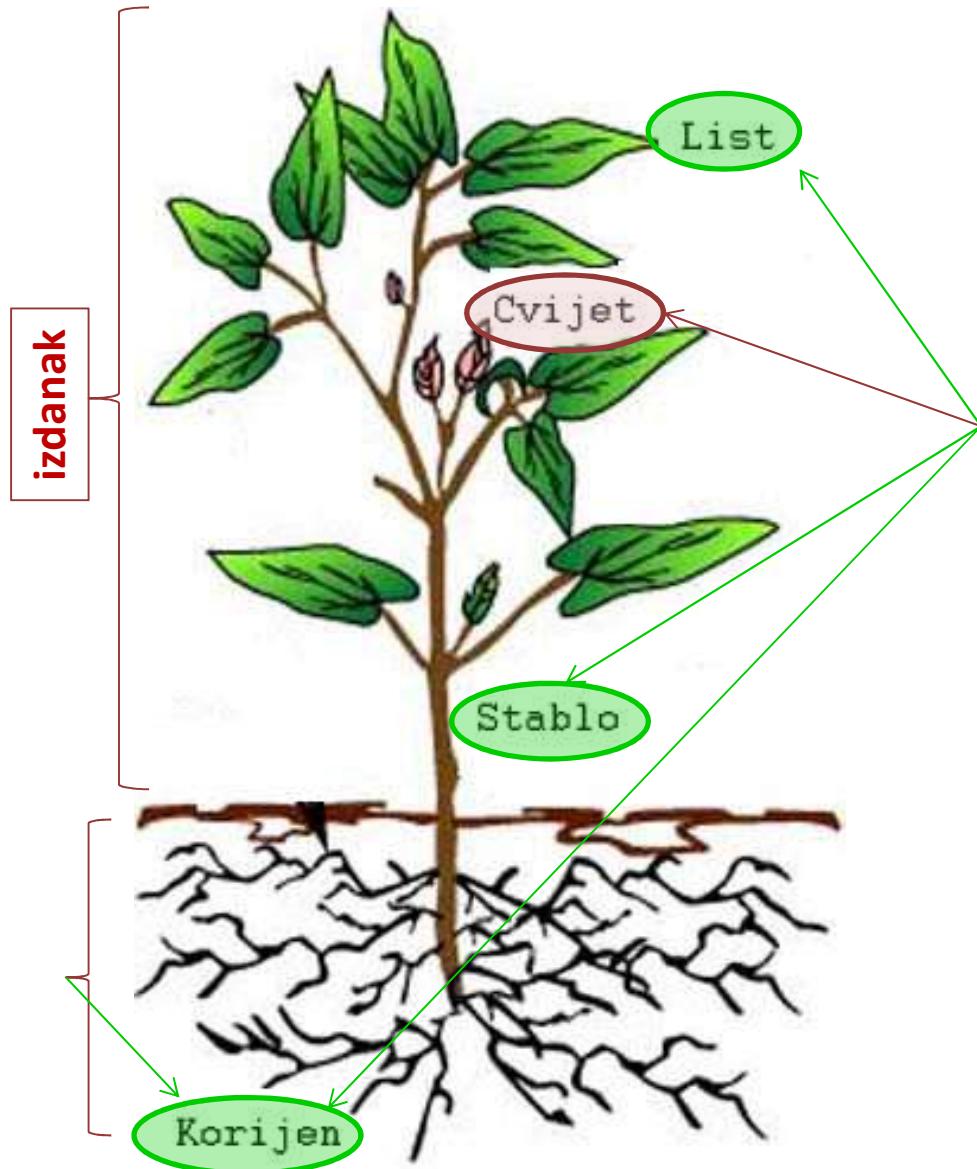


ORGANOGRAFIJA



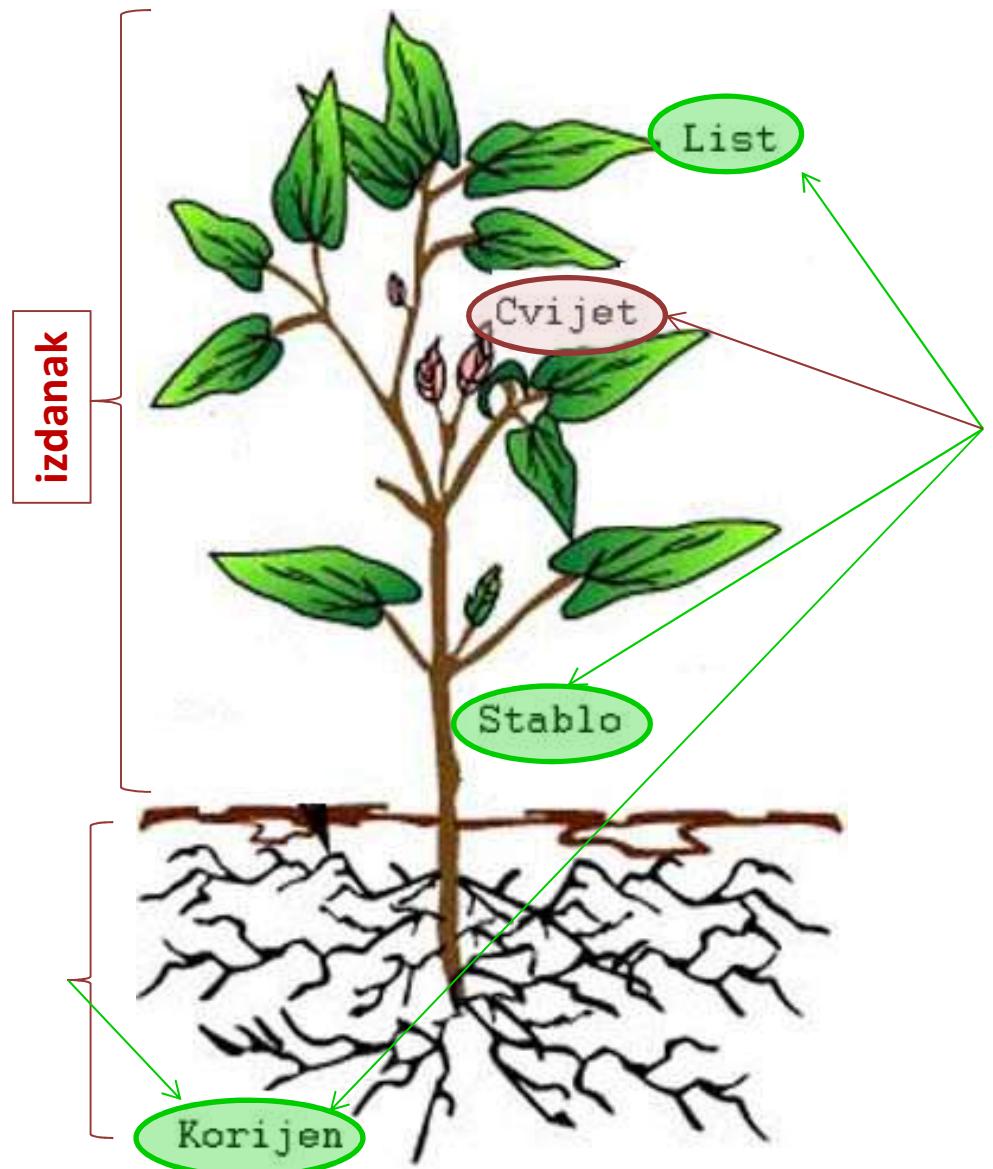
Organ- dio biljnog tijela koji vrši određenu funkciju!

Vegetativni i reproduktivni!

Adventivni!
(adventivan= sporedan,
ne raste na svom mjestu)

Analogni (ista funkcija),
homologni (isto porijeklo).

Metamorfozirani organi...

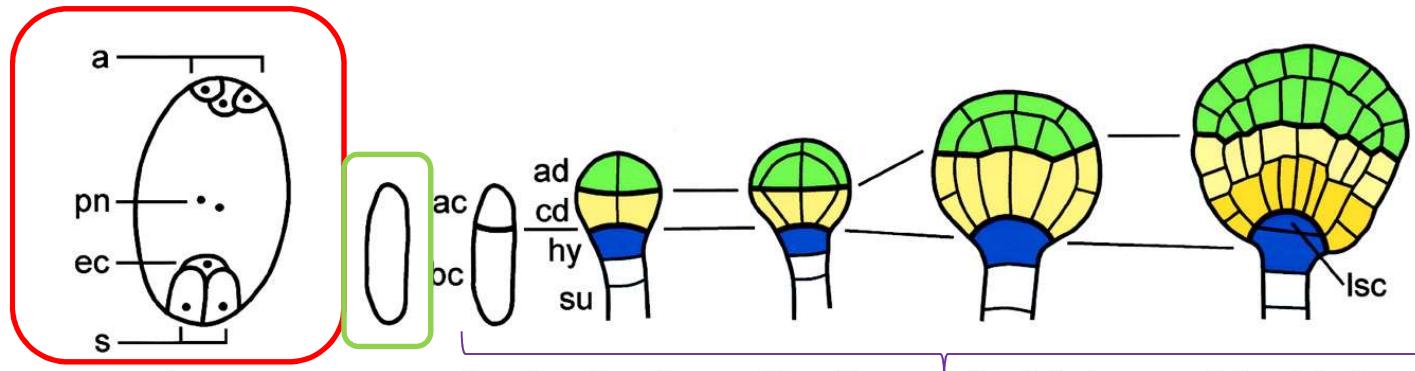


Izdanak
(stablo + listovi +
reproduktivne strukture)

Korijen

Razviće biljaka

sjeme (zigot-embrion-klica)- klijanac- biljka – sjeme



Embrionova
kesa u sjemenu

Zigot

Razvoj embriona

Kotiledon

Apikalni
meristem u
vegetativnoj
kupi stabla

Hipokotil

Korijen

Apikalni meristem u
vegetativnoj kupi
korijena

i nastanak klijanca

Koje biljke imaju sjeme?

- Četinari i
- Cvjetnice (dikotiledone i monokotiledone biljke)

Da li je sjeme svih sjemenjača isto građeno?

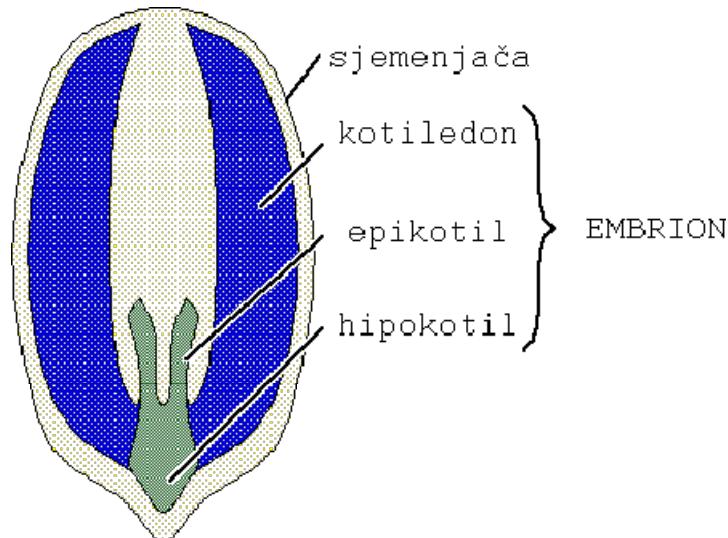
- Nije!

Osnovni djelovi sjemena

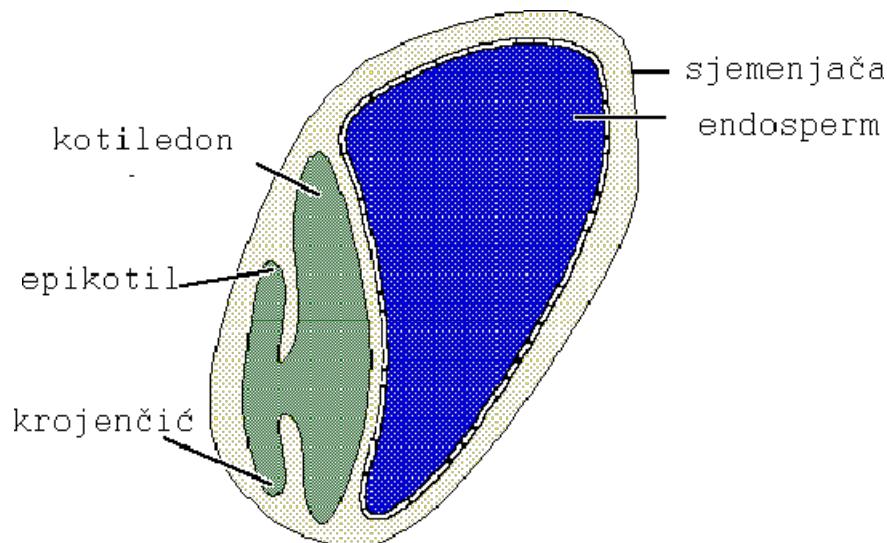
- **Integument**, iz kojeg nastaje sjemenjača (omotač sjemena) i
- **Nucelus**, unutrašnje tkivo, u kojem u toku razvoja sjemena nastaju jajna ćelija, a njenim oplođenjem zigot, zatim embrion i klica). U sjemenu se nalazi i hranljivo tkivo (endosperm), koji u zavisnosti od postanka može biti primaran ili sekundaran.

Građa sjemena biljaka sa cvijetom (dikotile, monokotile)

DIKOTILEDONE BILJKE



MONOKOTILEDONE BILJKE



Sjemenjača- ovojnica sjemena

Endosperm- hranljivo tkivo

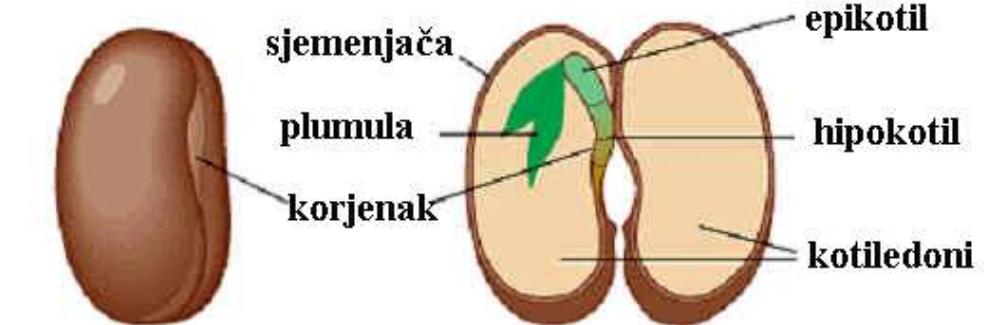
Klica- začetak biljke u
sjemenu/sjemenom zmetku

Kotiledoni- klicini lističi

Epikotil- vršni dio stabaoceta klice

Hipokotil- donji dio stabaoceta klice,
od kotiledona do korijenka

- **Plumula**- vršni pupoljak klice
- **Skutelum**- kotiledon monokotila, nalik na cjevčicu
- **Koleoptil**- prvi list kod klice trave, koji se javlja kao tanka opna koja obuhvata plumulu
- **Koleoriza**- opnasti omotač koji obavija korjenak klice trave.



PASULJ



GRAŠAK



KUKURUZ

Copyright © Pearson Education, Inc., publishing as Benjamin Cummings.

Vrste hranljivog tkiva

Endosperm- tkivo reproduktivnog porijekla, koje nastaje u embrionovoj kesi.

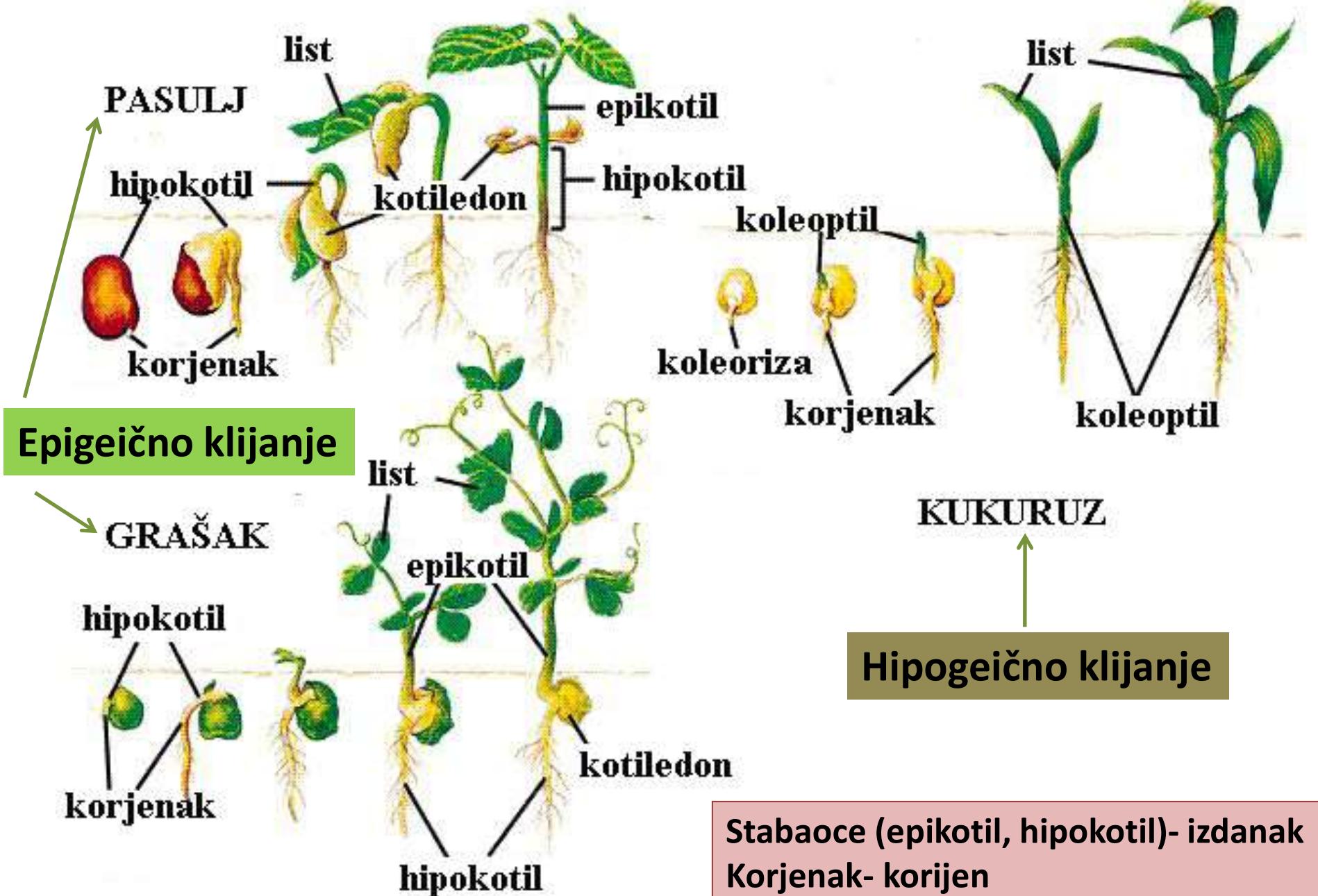
Prefiks endo znači u.

Perisperm- tkivo vegetativnog porijekla, koje nastaje od nucelusa- tkiva izvan embrionove kese.

Prefiks peri znači okolo, izvan.

Tipovi sjemena- u donosu na vrstu hranljivog tkiva

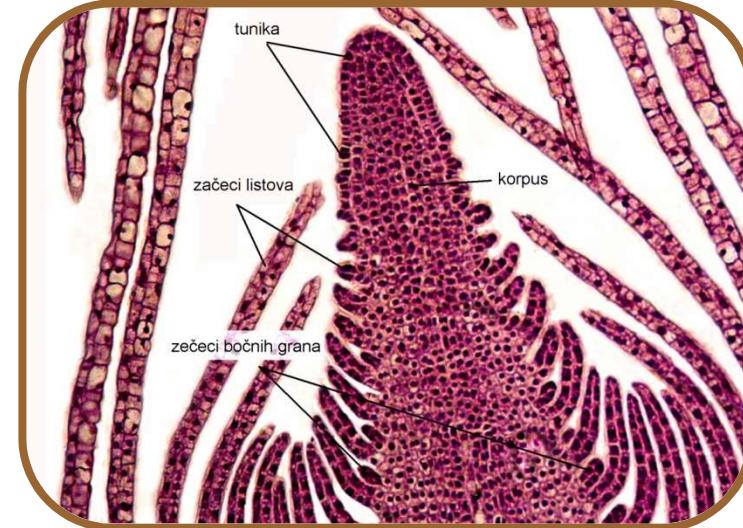
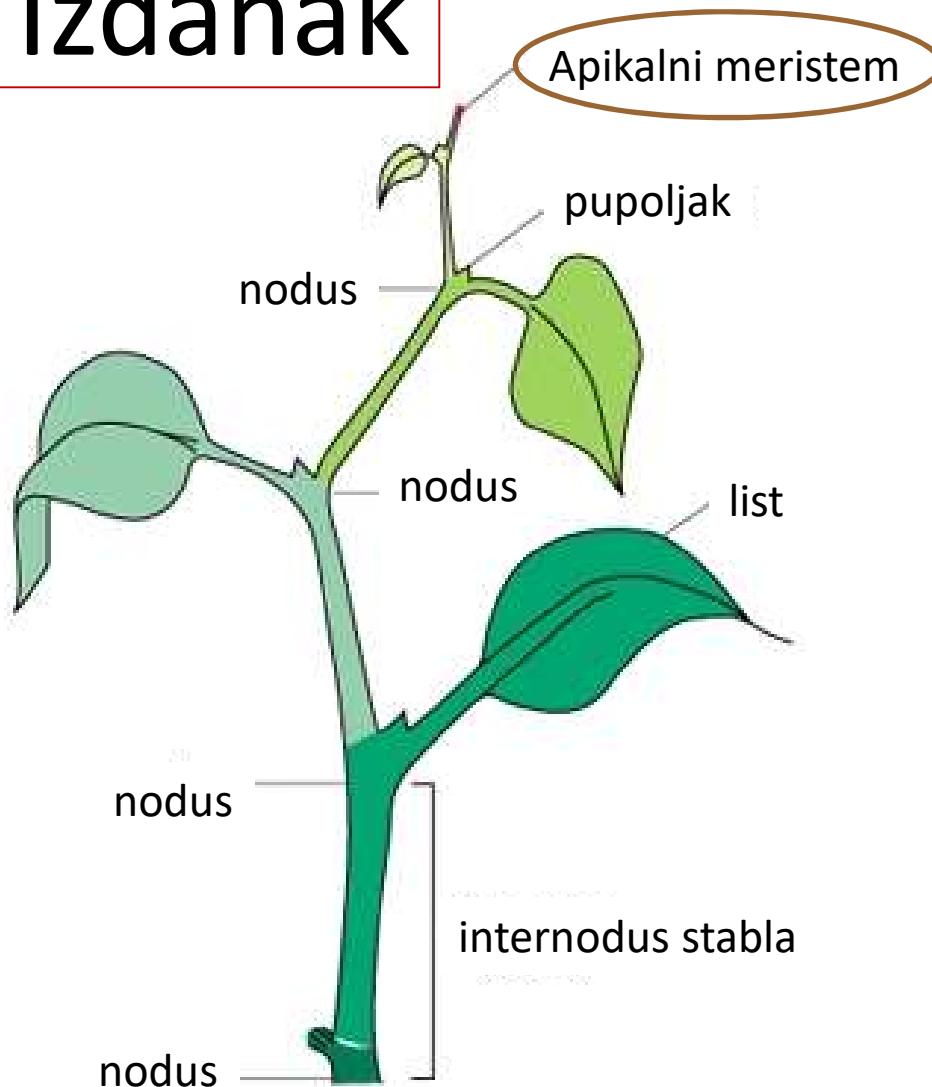
1. **Sjemena bez endosperma-** kotiledoni apsorbuju sav ili skoro sav endosperm tako da on ne postoji ili se nalazi u vidu jednog ili dva sloja ćelija (pr. leptirnjače (*Fabaceae*), glavočike (*Asteraceae*), ruže (*Rosaceae*), krstašice (*Brassicaceae*)).
2. **Sjemena sa endospermom-** endosperm čini glavnu masu, a klica samo neznatan deo sjemena (žitarice i sve ostale trave, biljke iz porodice pomoćnica (*Solanaceae*), ljiljana (*Liliaceae*) i dr.
3. **Sjemena sa perispermom** koji predstavlja hranljivo tkivo vegetativnog porijekla jer nastaje od nucelusa; imaju ga predstavnici porodice karanfila (*Caryophyllaceae*), lobode (*Chenopodiaceae*) i dr.
4. **Sjemena sa endospermom i perispermom** sadrže hranljivo tkivo dvojnog porekla i ređe se javljaju; ima ga npr. biber (*Piper*).



Razviće biljaka

sjeme (zigot-embrion-klica)- klijanac- **biljka** - sjeme

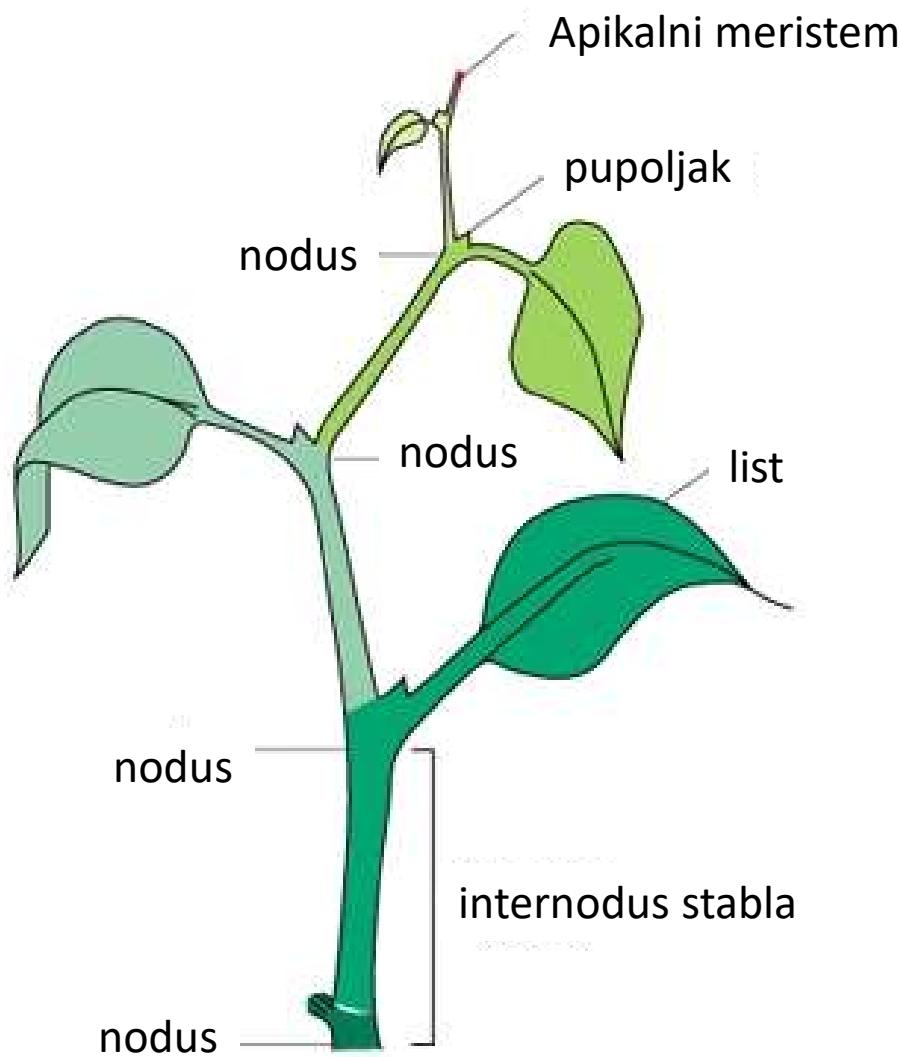
Izdanak



Začeci bočnih grana= začeci pupoljaka

Pupoljak= vegetativna kupa + listovi koji je opkoljavaju

Izdanak

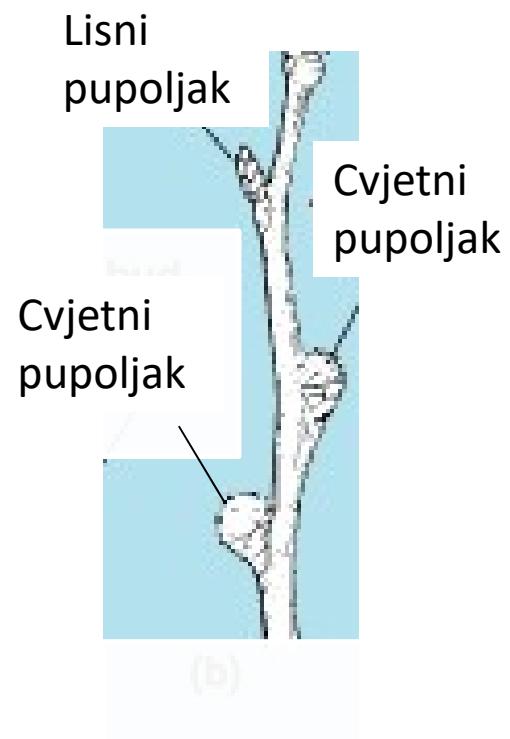
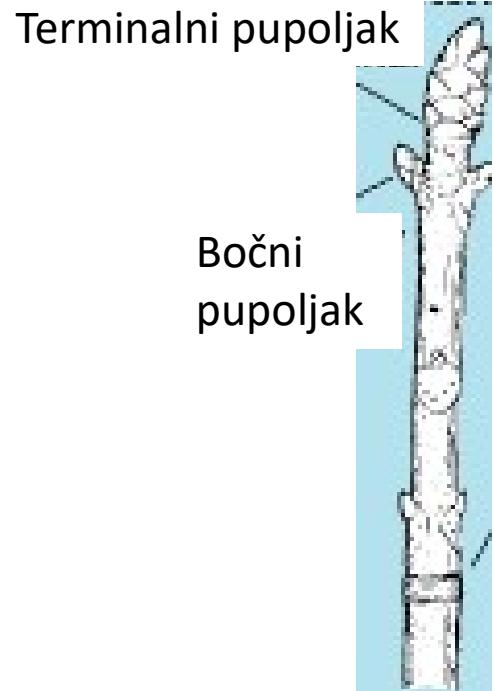


Fotofilni izdanak

Geofilni izdanak
rizom

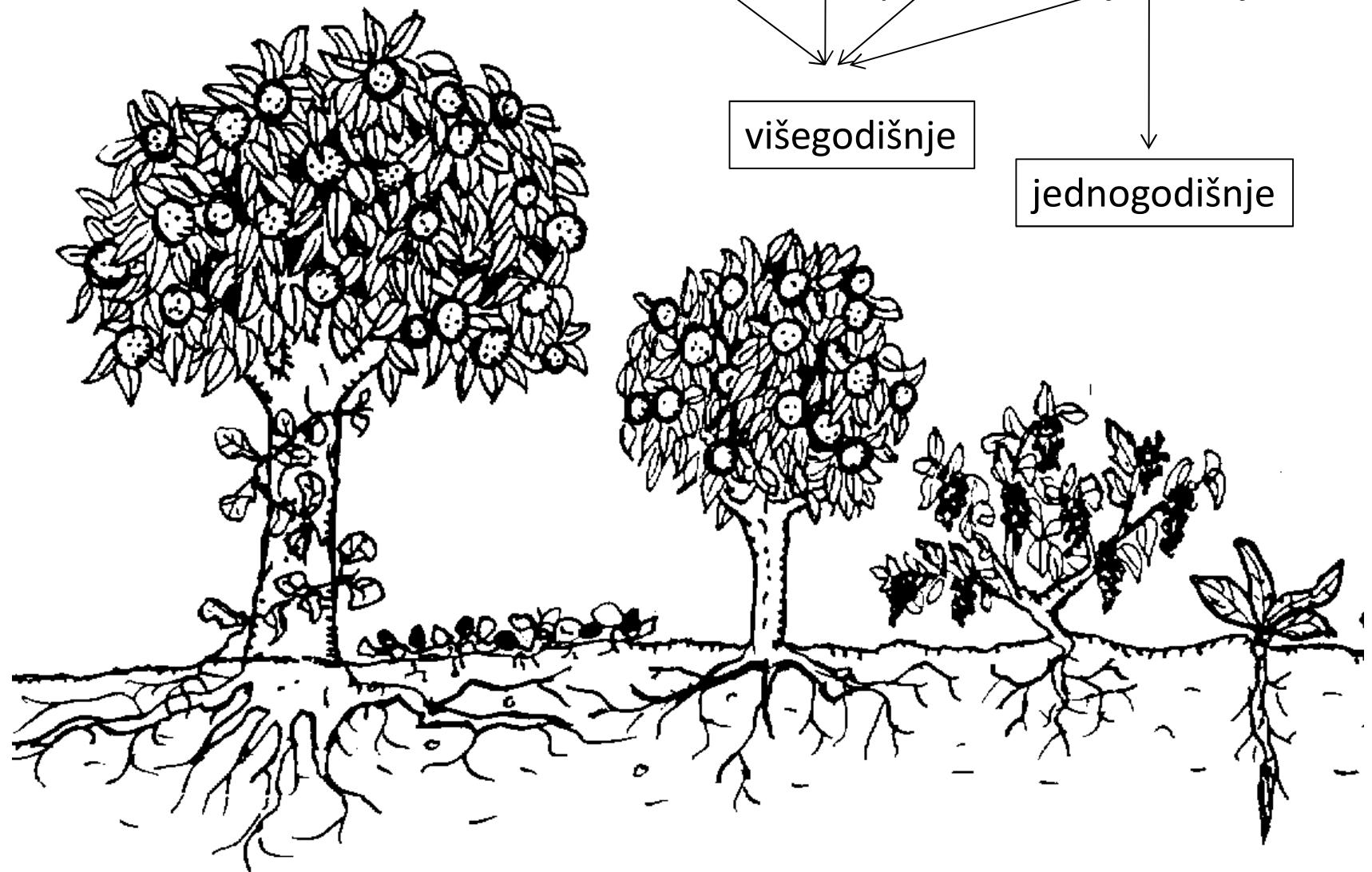


Popoljci....

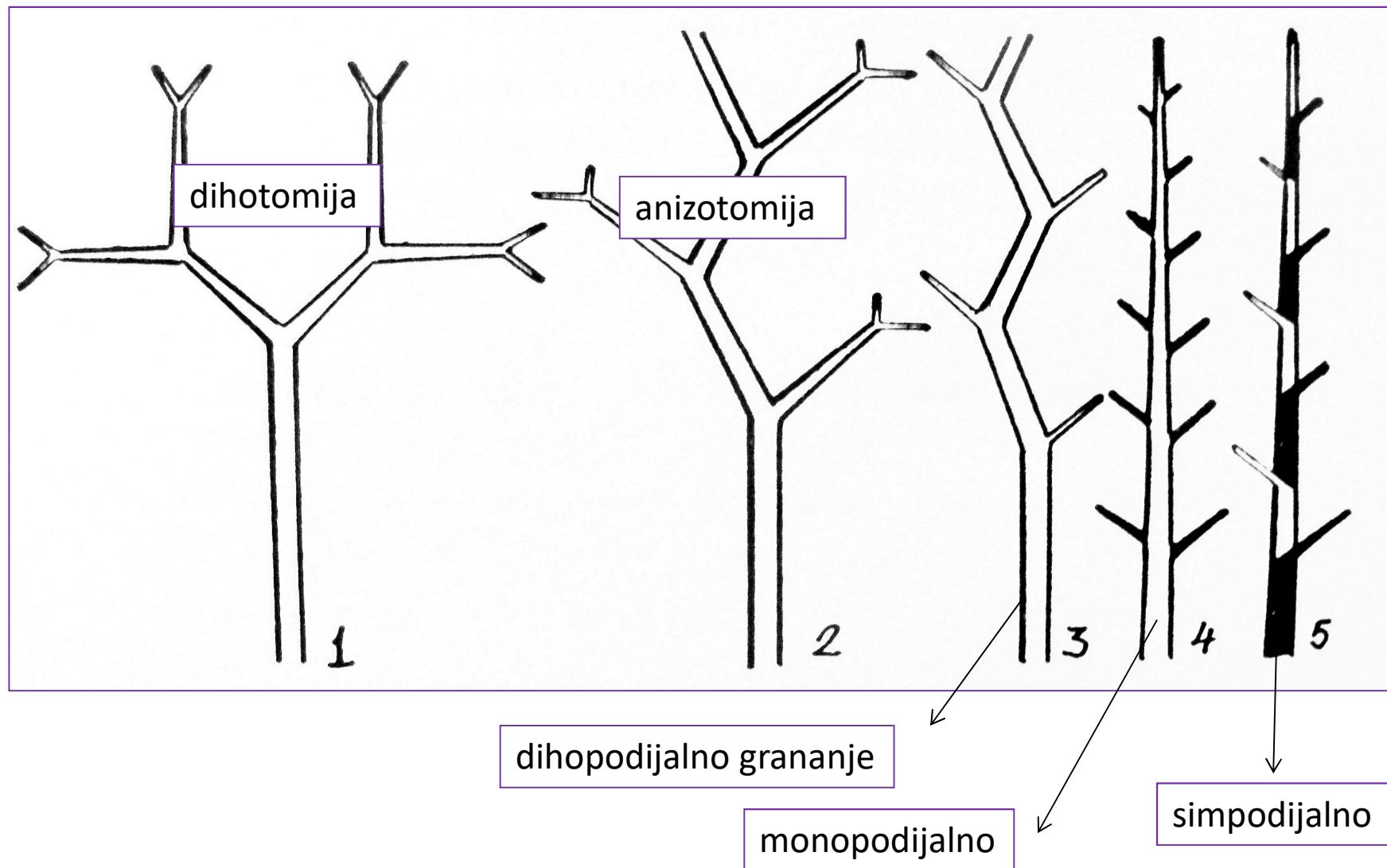


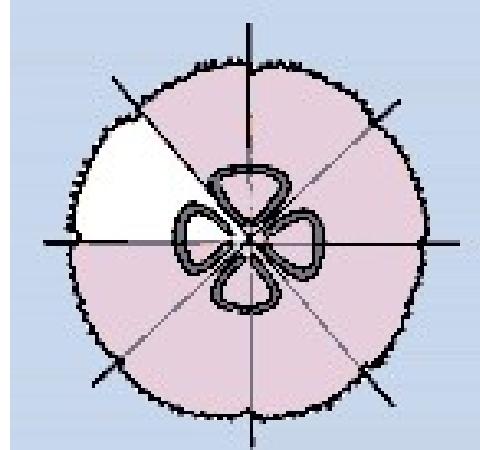
Zimski pupolci, pupoljci za obnavljanje, uspavani pupoljci, kauliflorija advnetivni pupoljci

Forme stabla

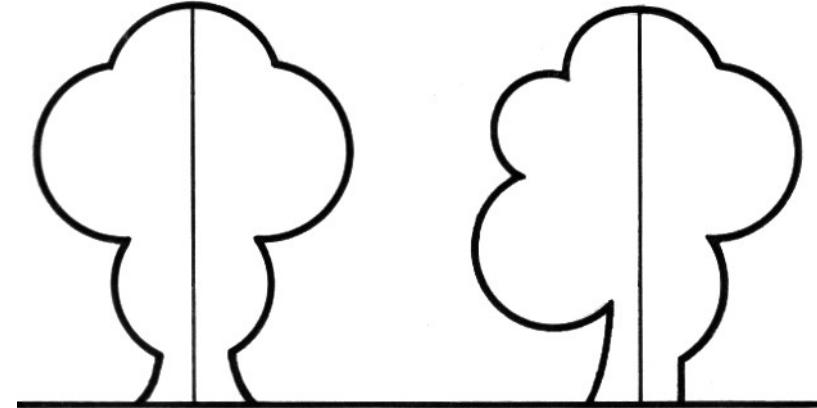


Tipovi grananja





Polimetrija =
(radijalna simetrija)



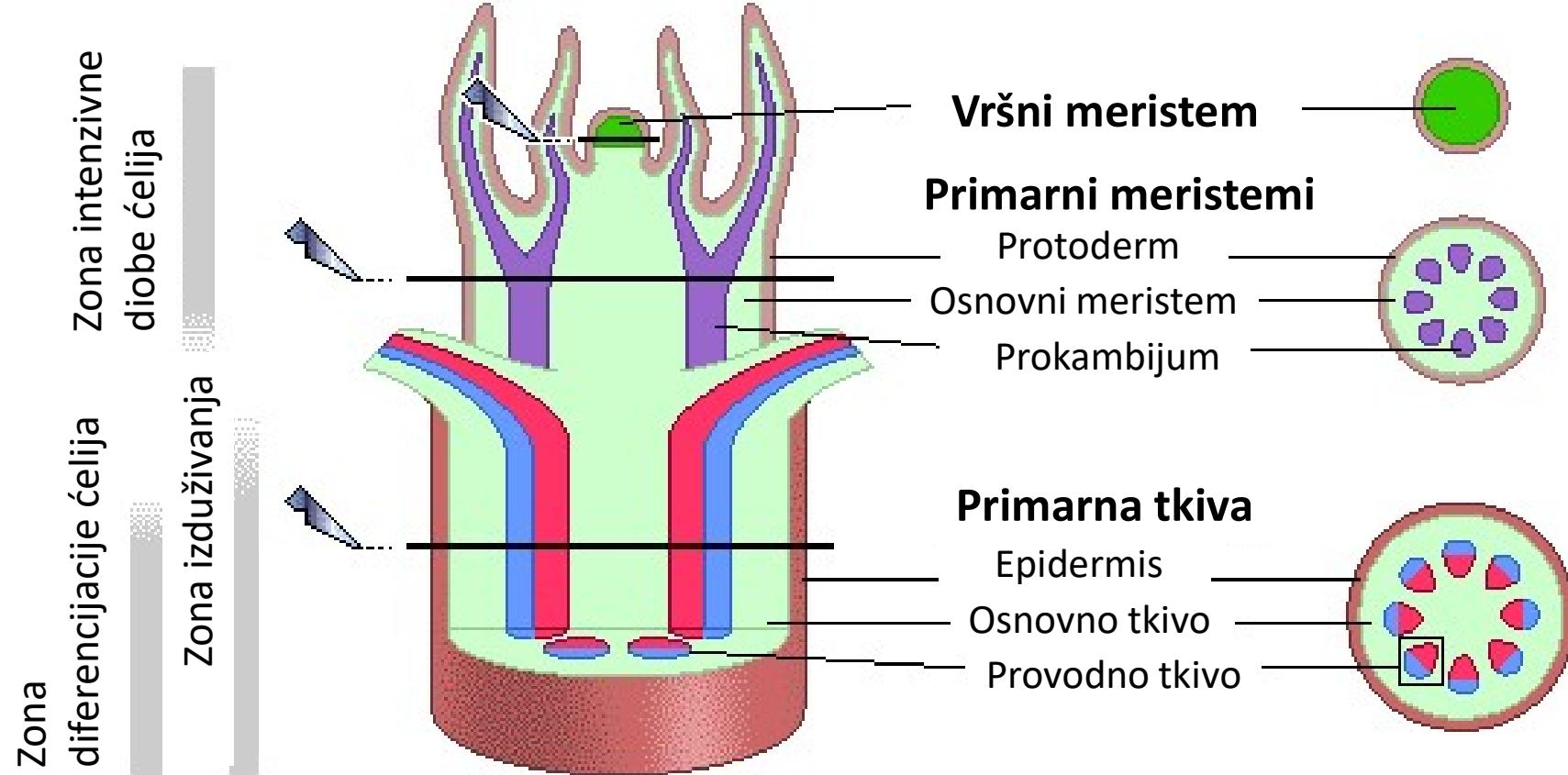
Bilateralna simetrija

Asimetrija

- Simetrija cvijeta: polimetričan= aktinomorfan, pravilan; monosimetričan= zigomorfan, nepravilan cvijet



Primarna građa- opšta shema!

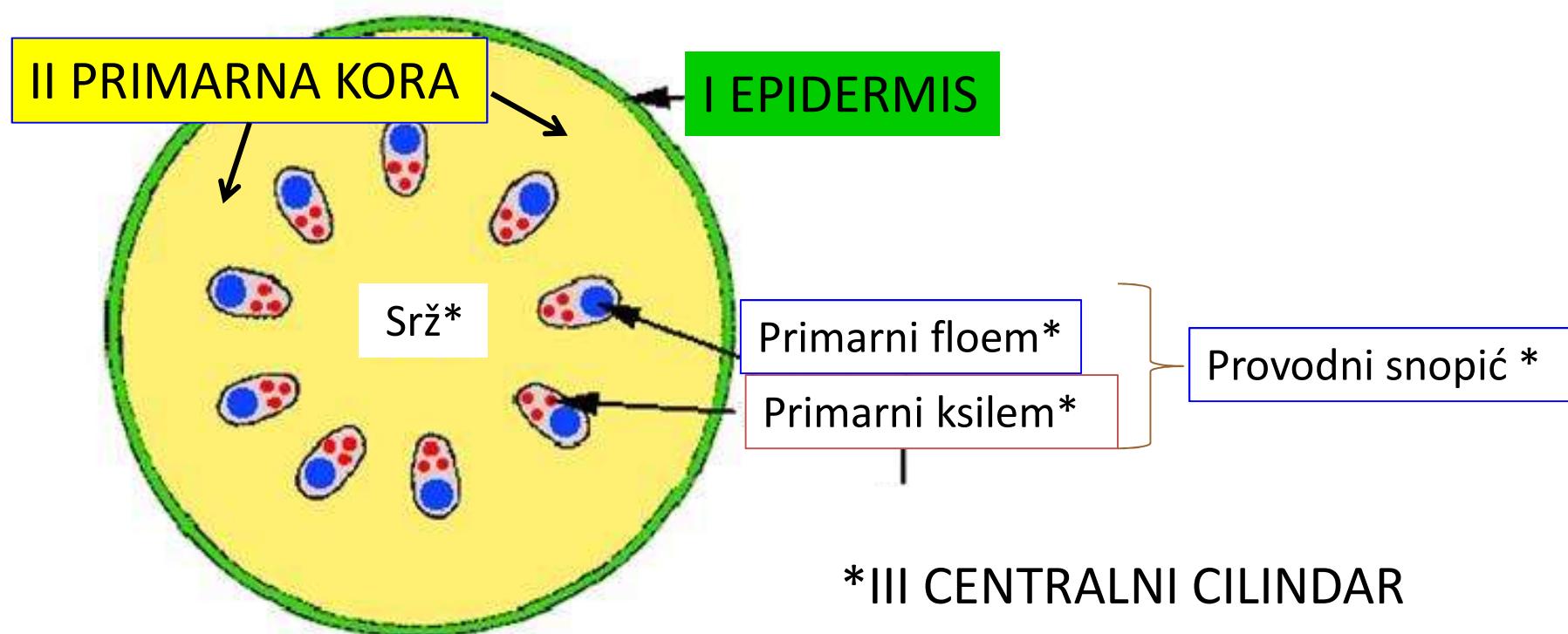


Osnovno tkivo= parehним + mehanički elementи

Primarna građa stabla dikotiledonih biljaka

Opšta primarna građa:

Epidermis, primarna kora, centralni cilindar



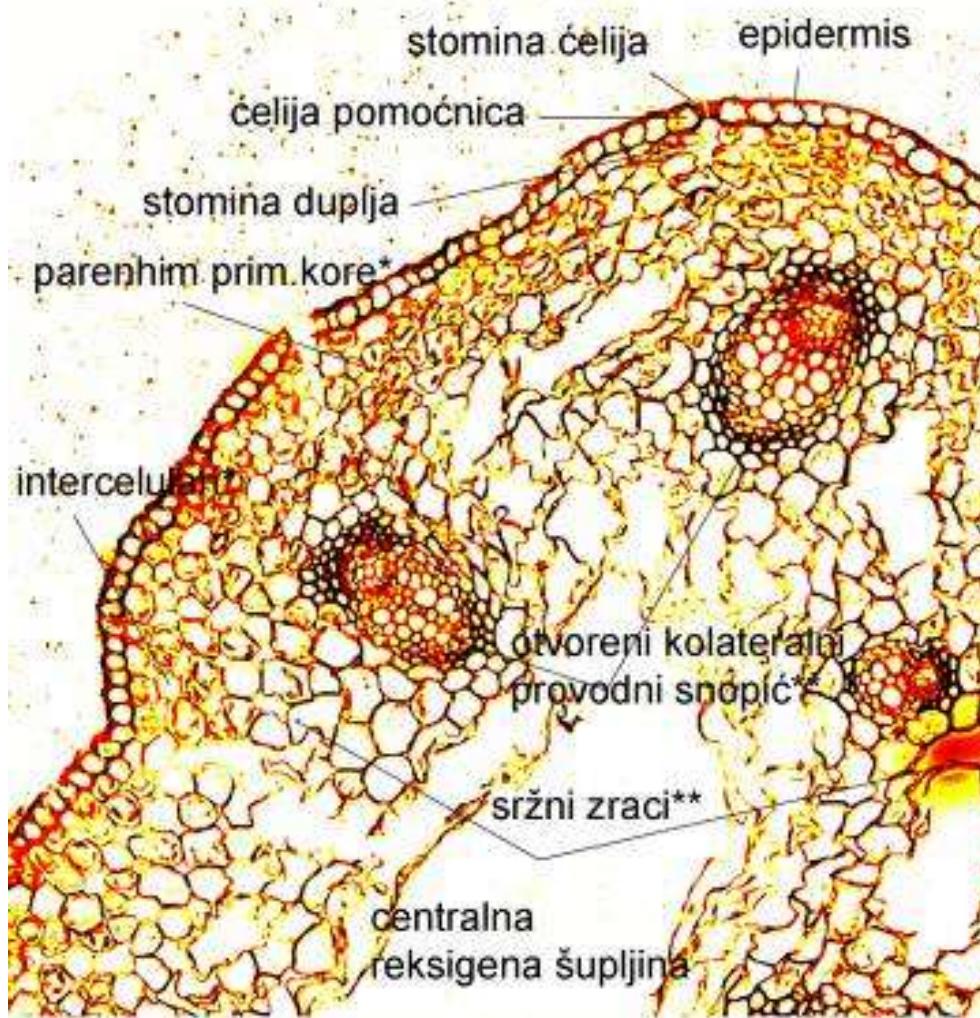
Elementi primarne kore

- Parenhimske ćelije
- Mehaničke ćelije
- Endodermis= skrobna sara

Elementi centralnog cilindra

- Pericikl
- Provodni snopići ili provodni cilindar
- Srž

- **Pericikl:**
 - a) Parenhimske ćelije
 - b) Prsten od sklerenhimskog i parenhimskog tkiva
 - c) Trake sklerenhima i parenhima koje se naizmjenično smjenjuju



I- EPIDERMIS

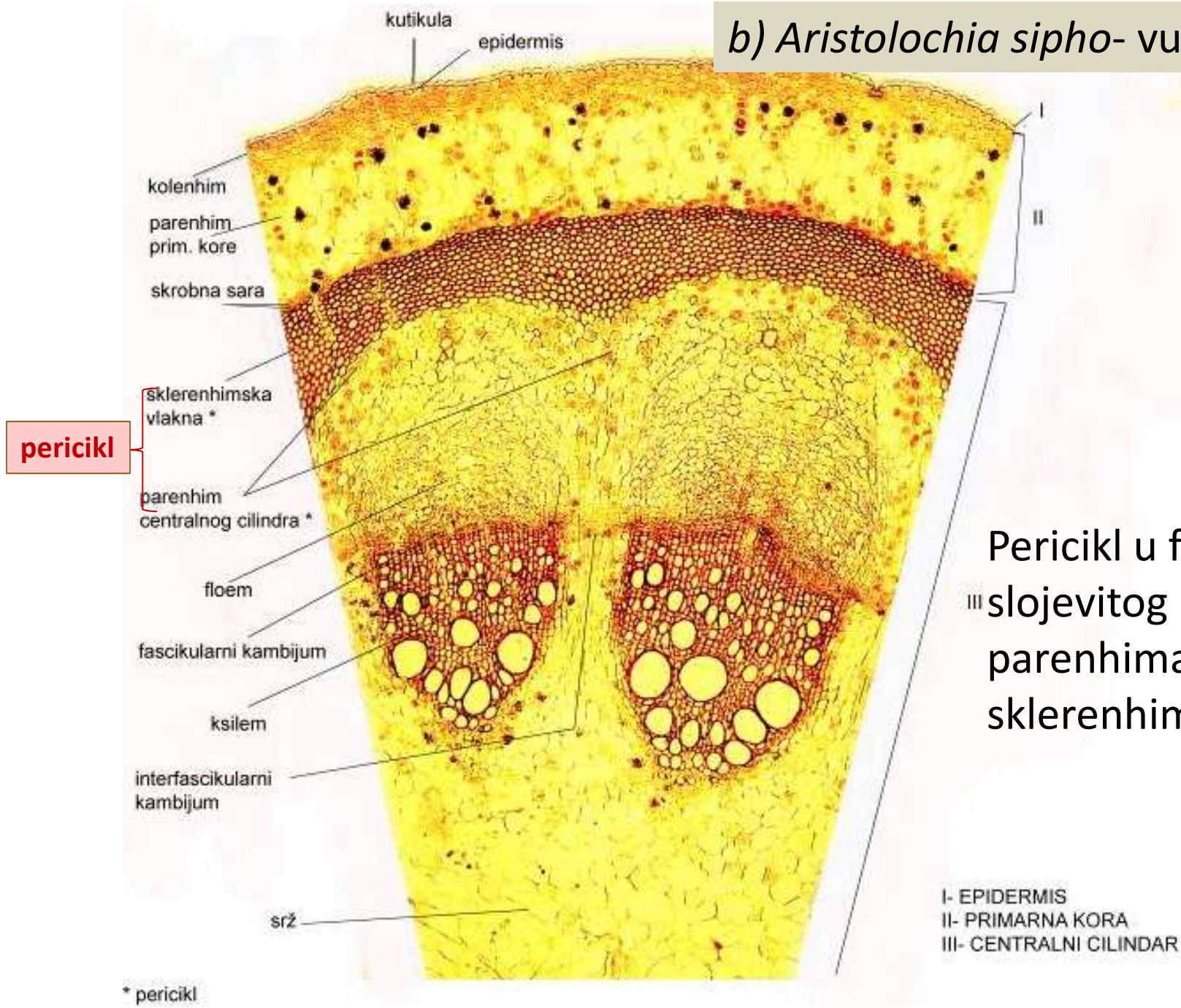
*- PRIMARNA KORA

**- CENTRALNI CILINDAR

a) *Ranunculus* sp.- ljutić

Parenhimični pericikl!

b) *Aristolochia siphonopoda* - vučja jabuka

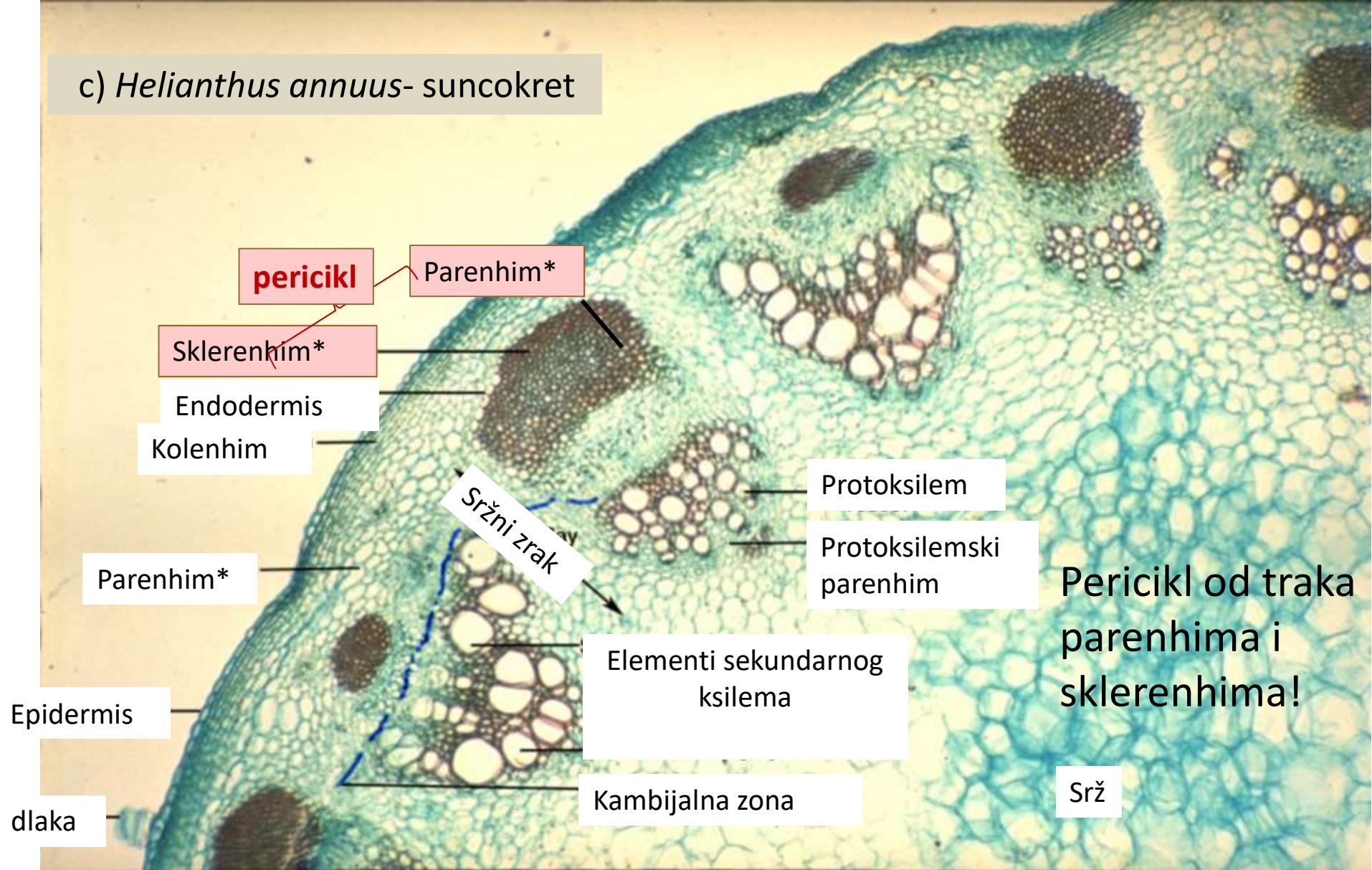


Pericikl u formi
slojevitog prstena od
parenhima i
sklerenhima!

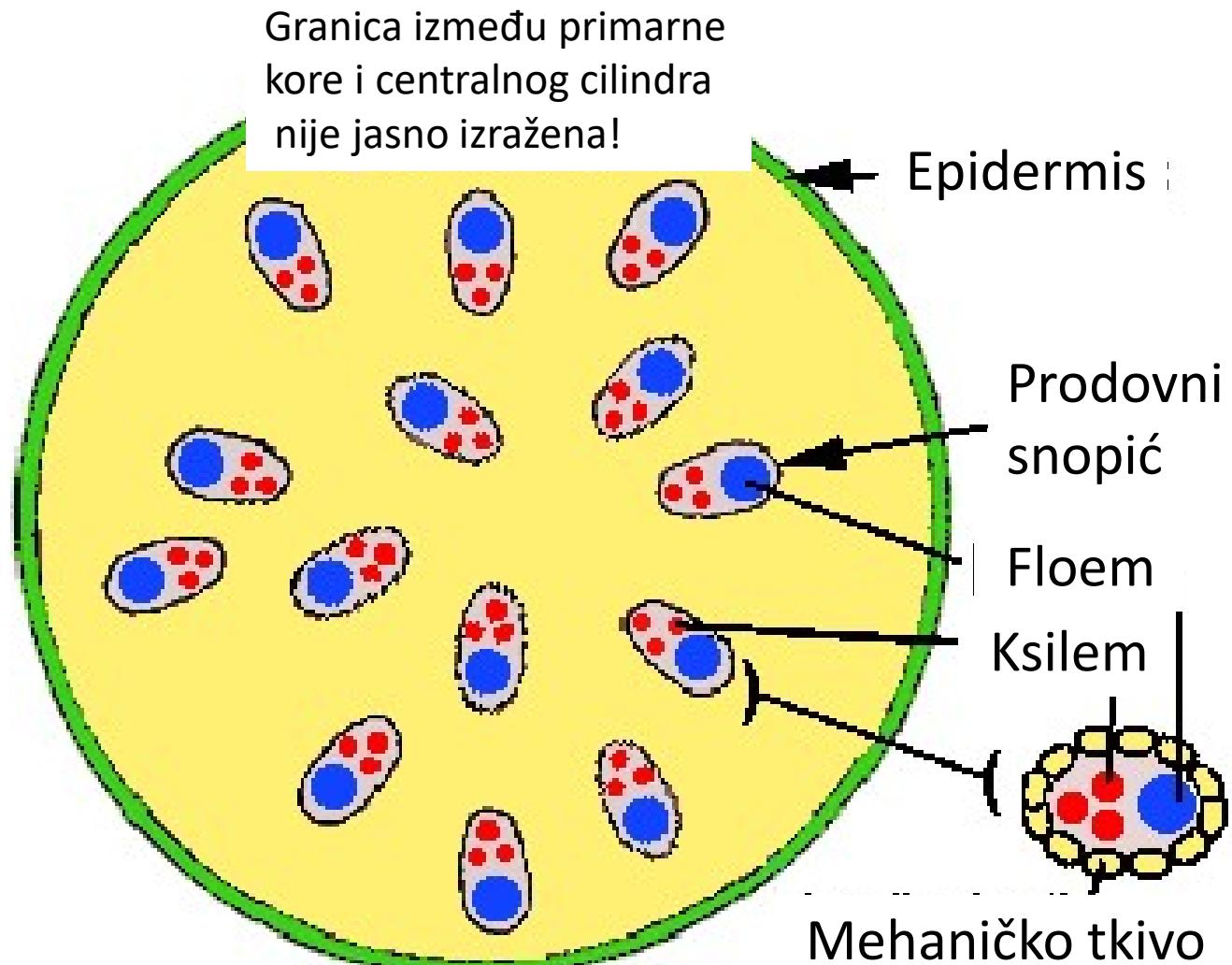
I- EPIDERMIS
II- PRIMARNA KORA
III- CENTRALNI CILINDAR

* pericikl

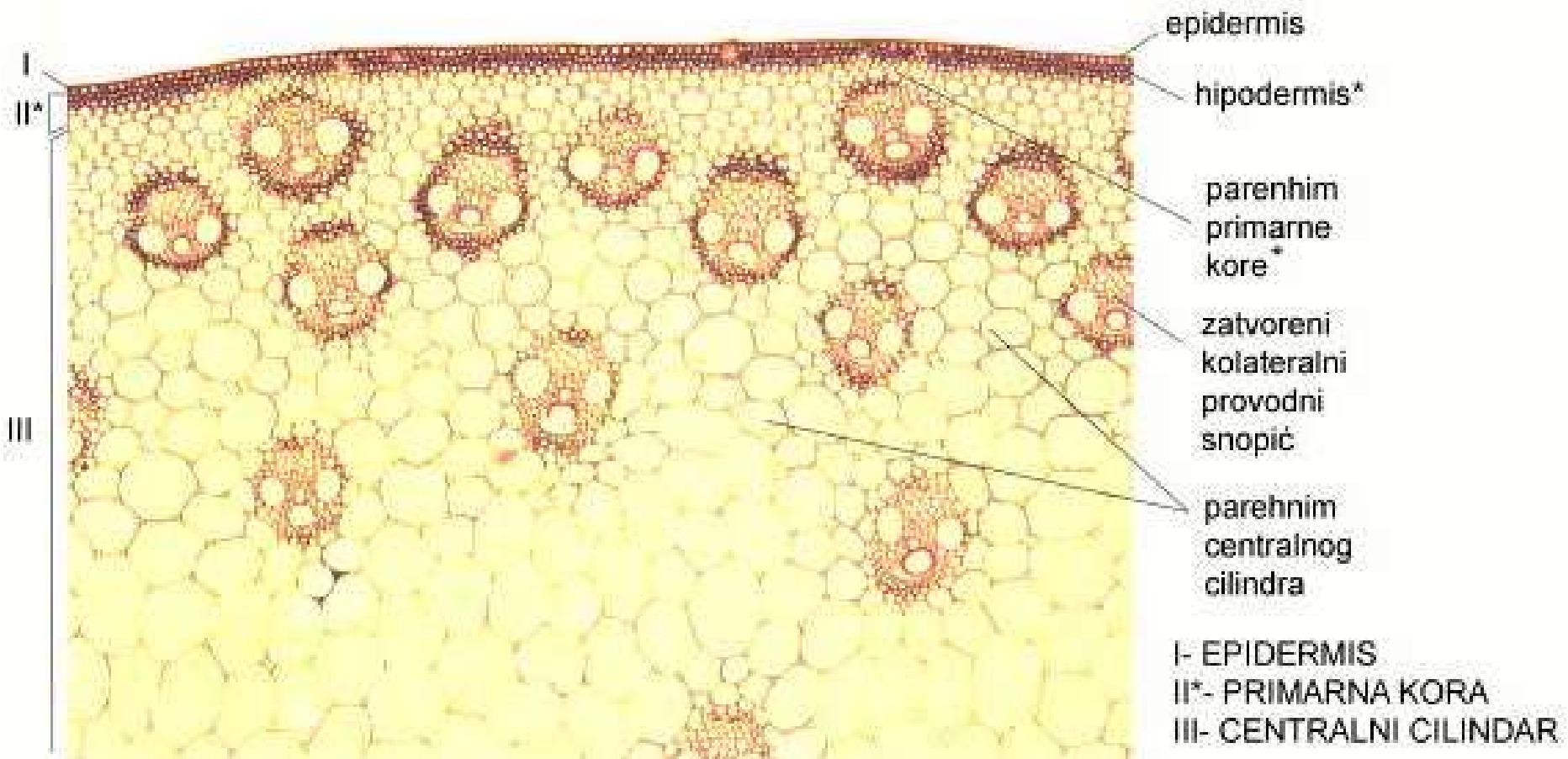
c) *Helianthus annuus*- suncokret



Primarna građa stabla monokotiledonih biljaka

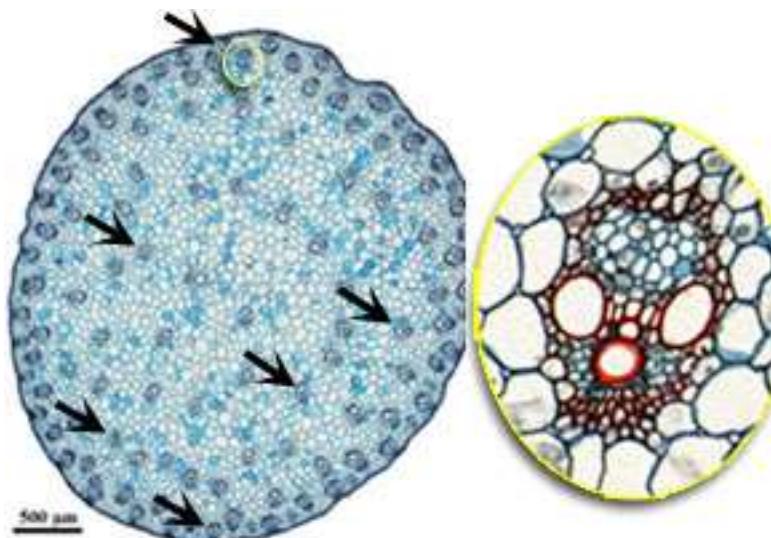


Zea mays – kukuruz



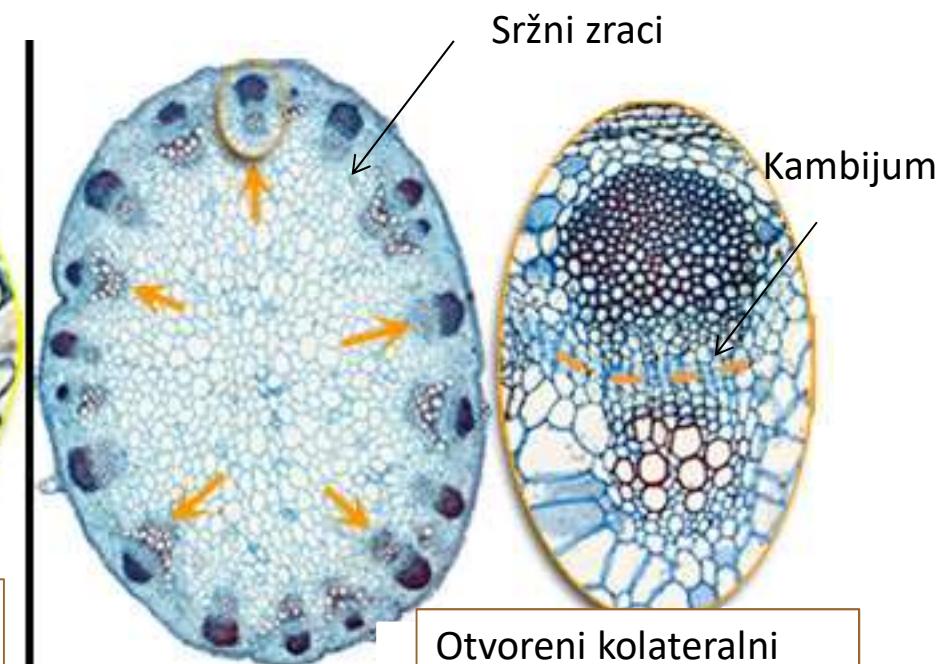
Uporedna shema primarne građe stabla mono- i dikotiledonih biljaka

PRIMARNO STABLO MONOKOTILA



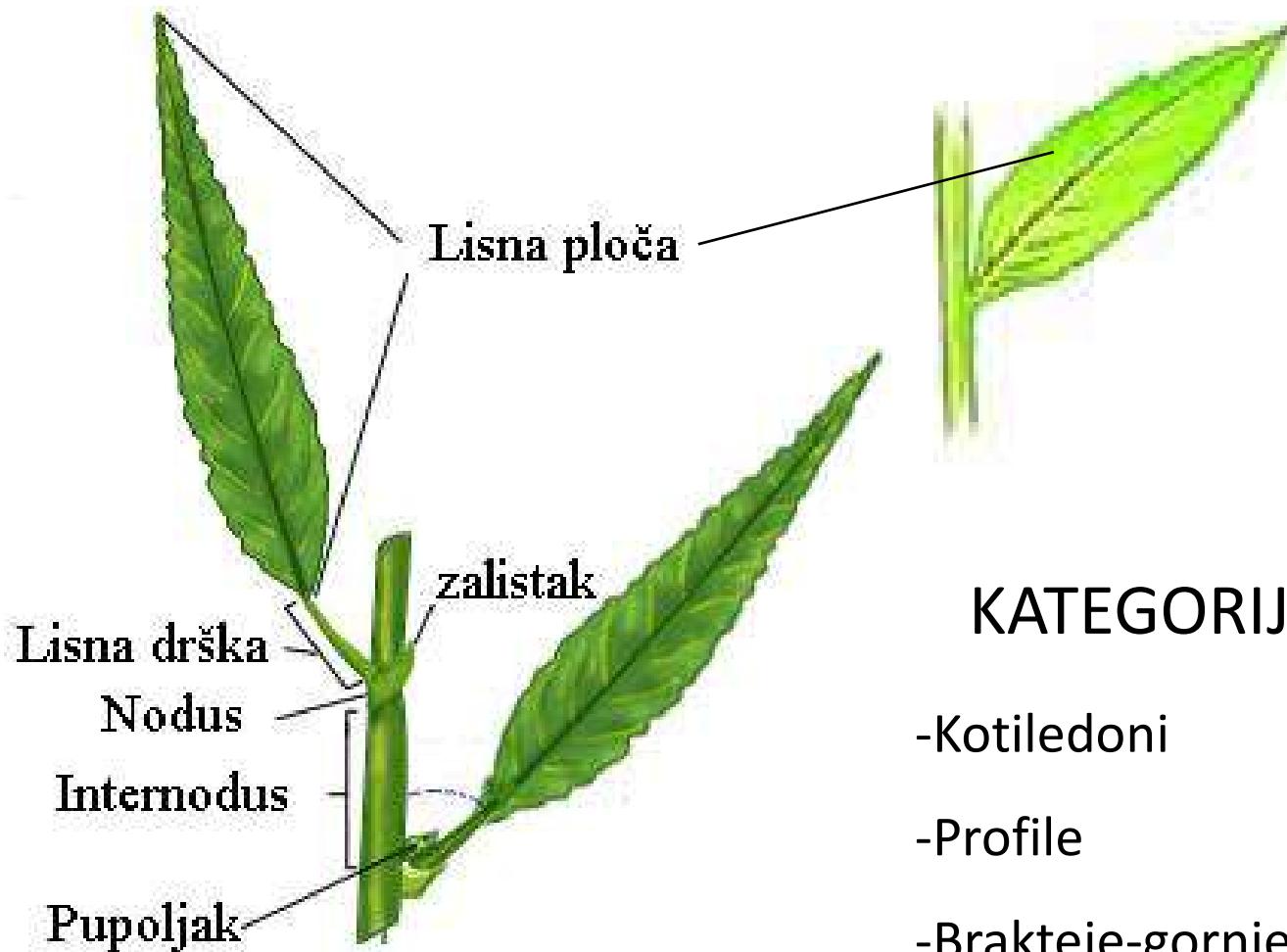
Zatvoreni kolateralni
provodni snopić

PRIMARNO STABLO DIKOTILA



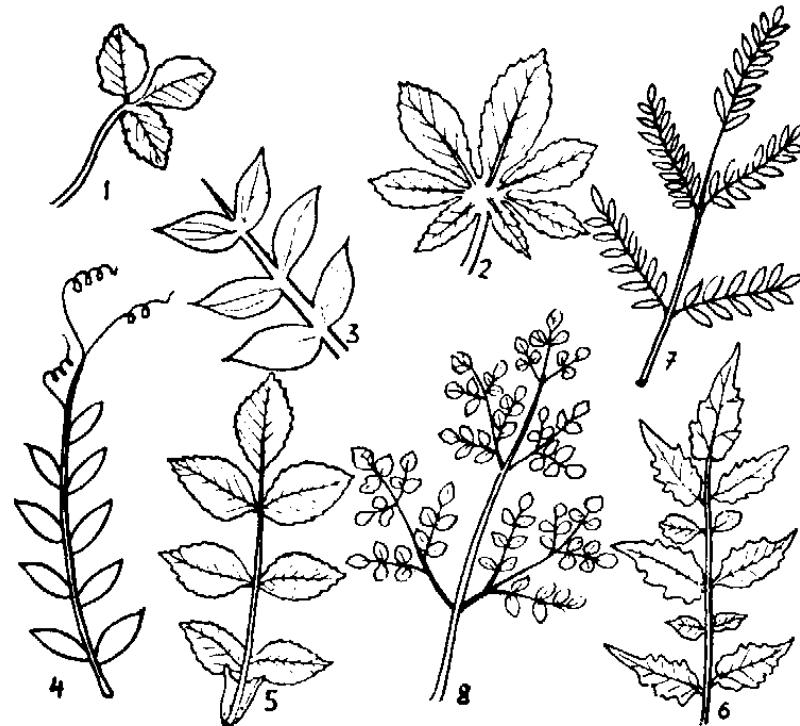
Otvoreni kolateralni
provodni snopić

LIST

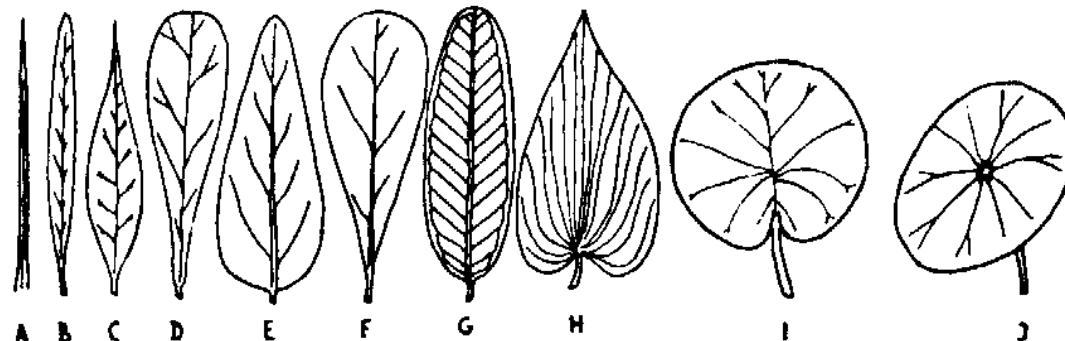


KATEGORIJE LISTOVA

- Kotiledoni
- Profile
- Brakteje-gornje lišće
- Ljuspasto lišće –donje
- Srednje lišće-asimilaciono (pravo)
- Lišće u zoni cvjetova



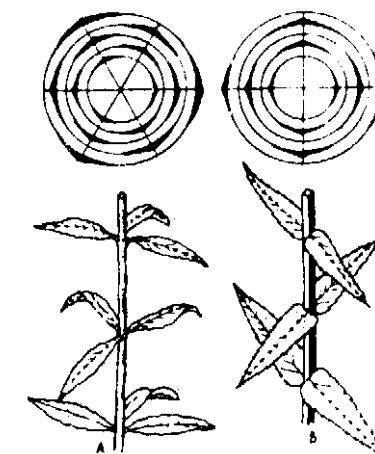
Sl. 308. Složeno građeni listovi: 1 — tročlan; 2 — prstasto složen; 3 — parno perasto složen; 4 — parno perast list sa listićima pretvorenim u rašljike; 5 — neparno perasto složen; 6 — isprekidano perasto složen; 7 — dvojno perasto složen; 8 — trojno perasto složen



Sl. 309. Oblici liske nekih listova: A — igličast; B — linearan; C — lancetast; D — lopatičast; E — jajast; F — objajast; G — eliptičan; H — srčast; I — okrugao; J — peltatan list

Forma lista

Raspored listova

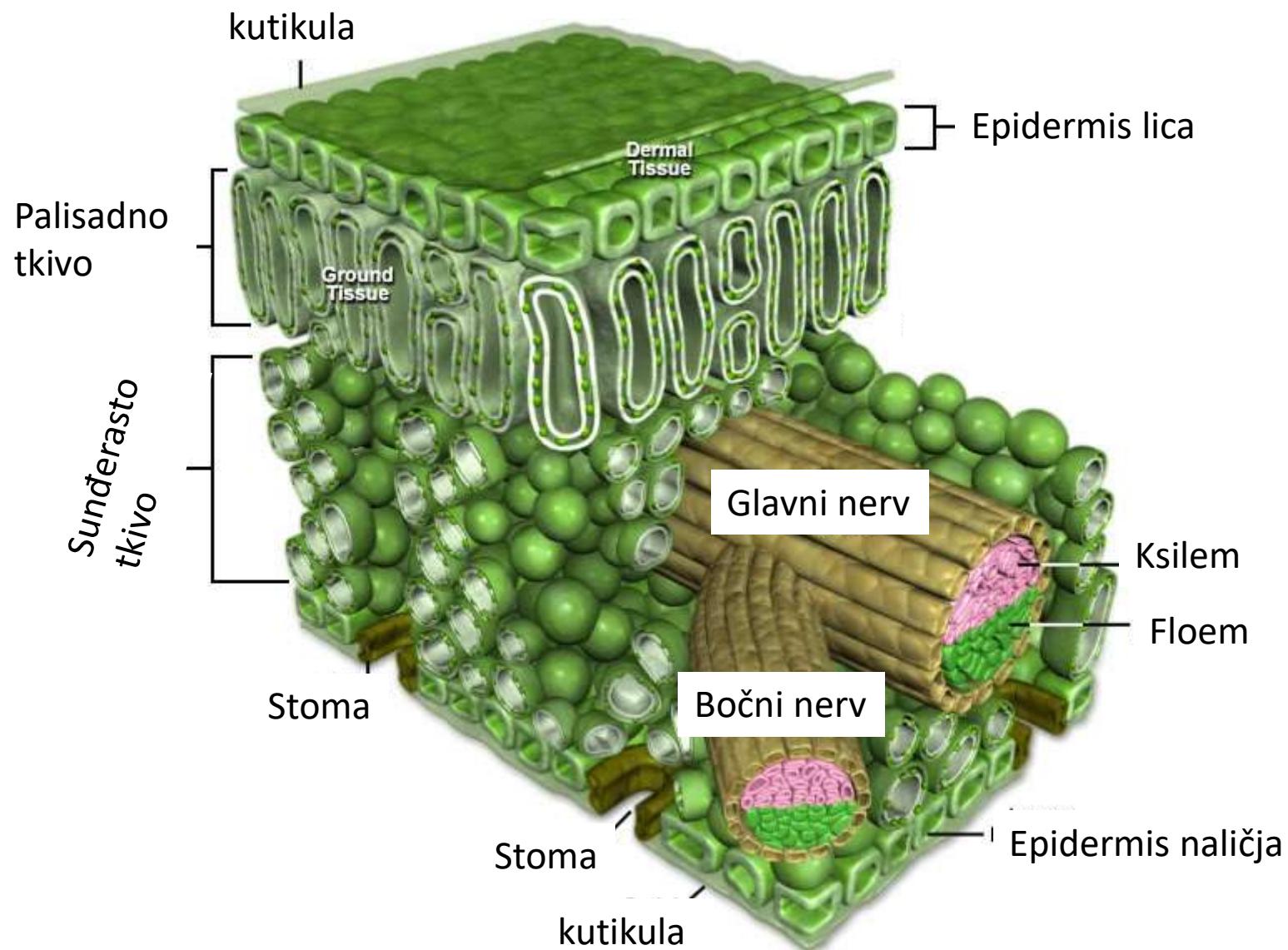


Sl. 109. Pršljenast raspored listova: A — tri lista u pršljenju, B — dva lista u pršljenju (nапротиван raspored) (po Tatiću i sar.)

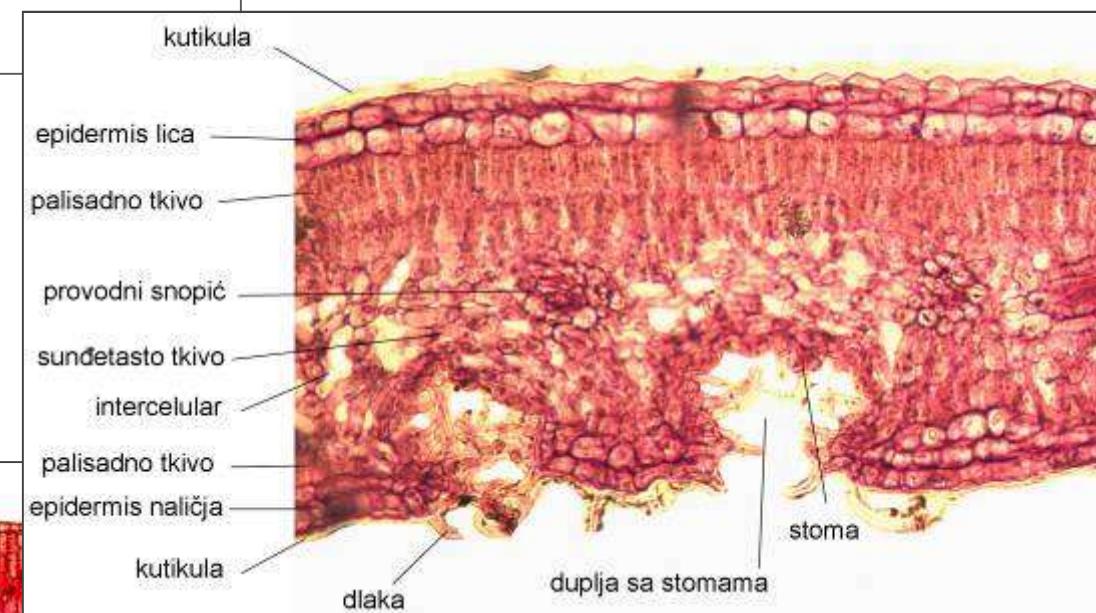
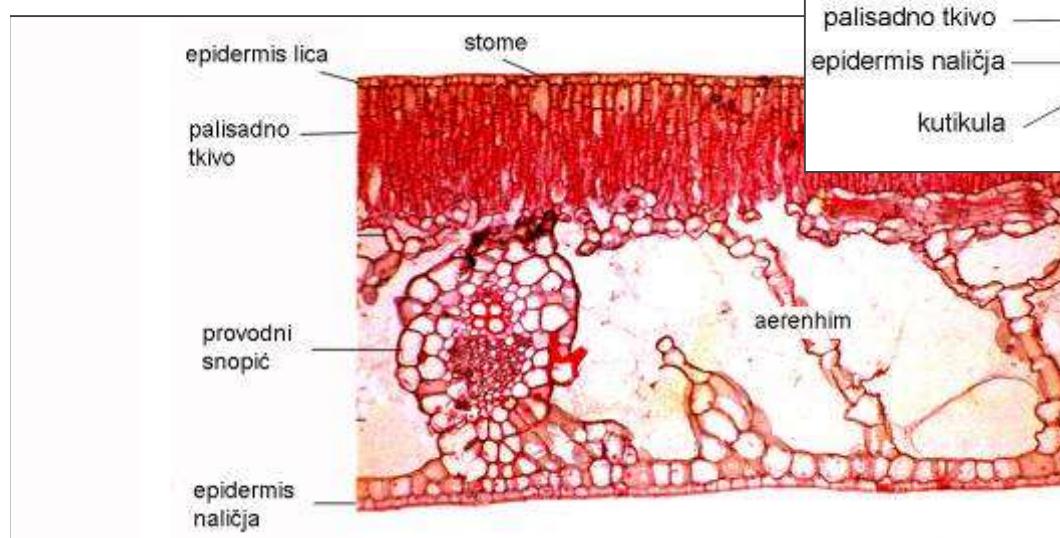
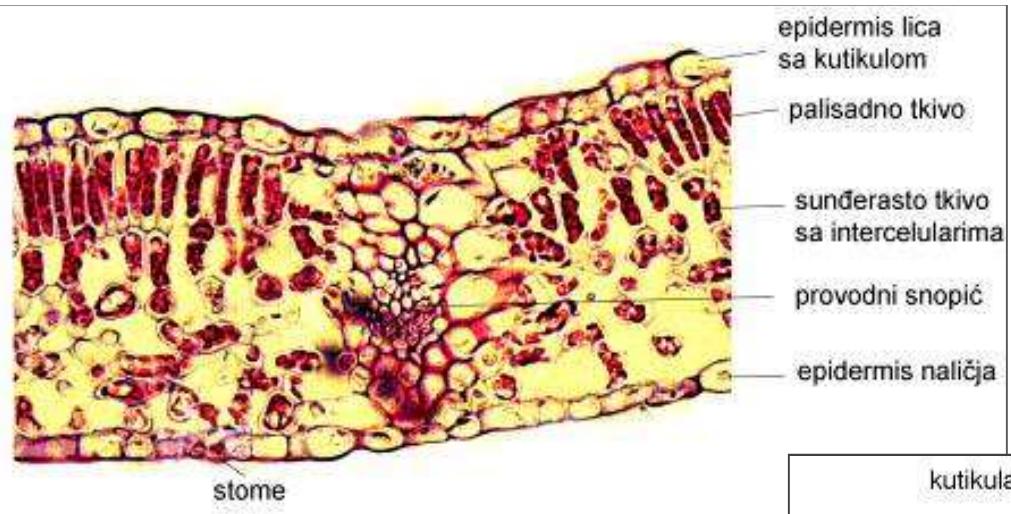
Nervatura ...

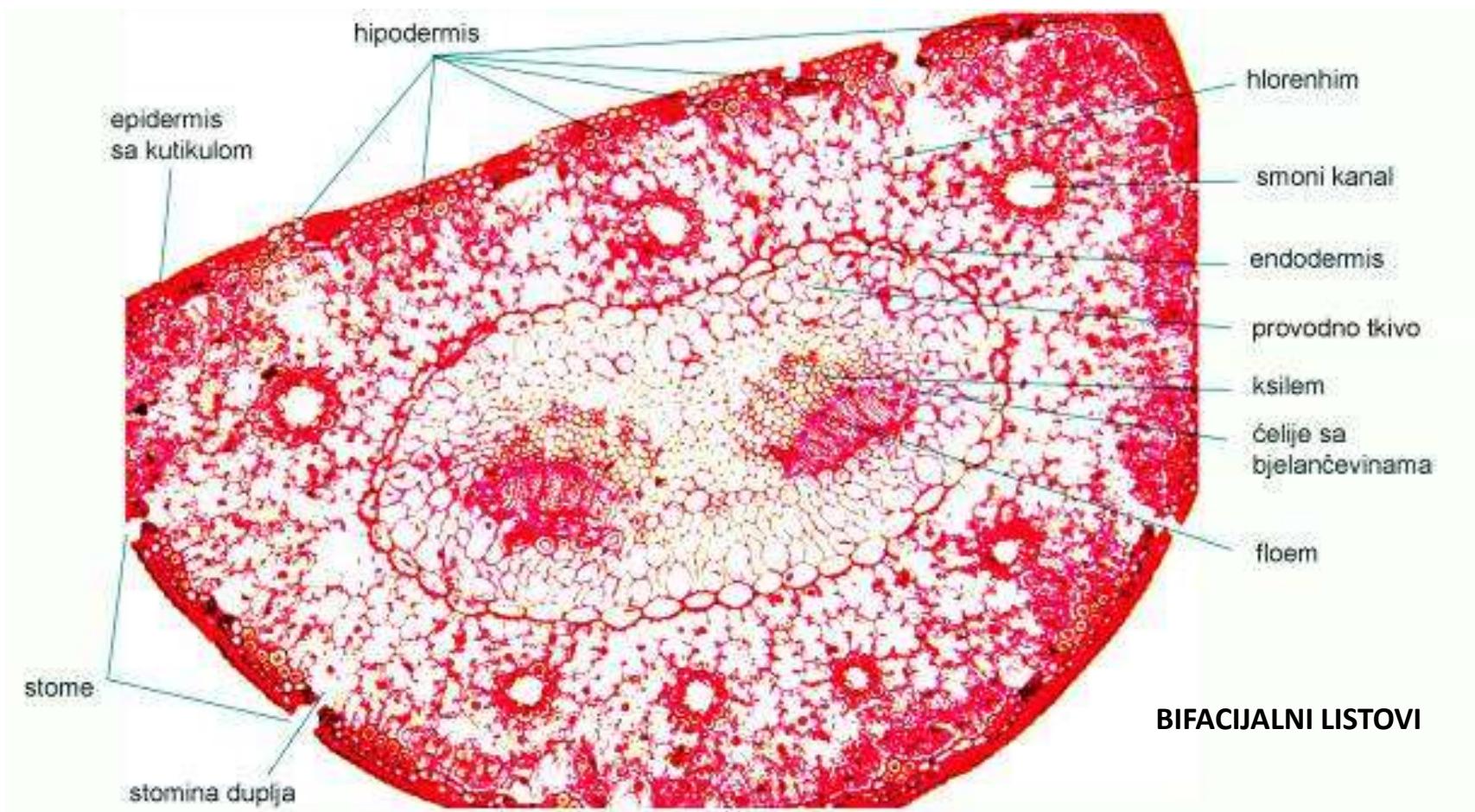
Zalisci

Anatomska građa lista



list





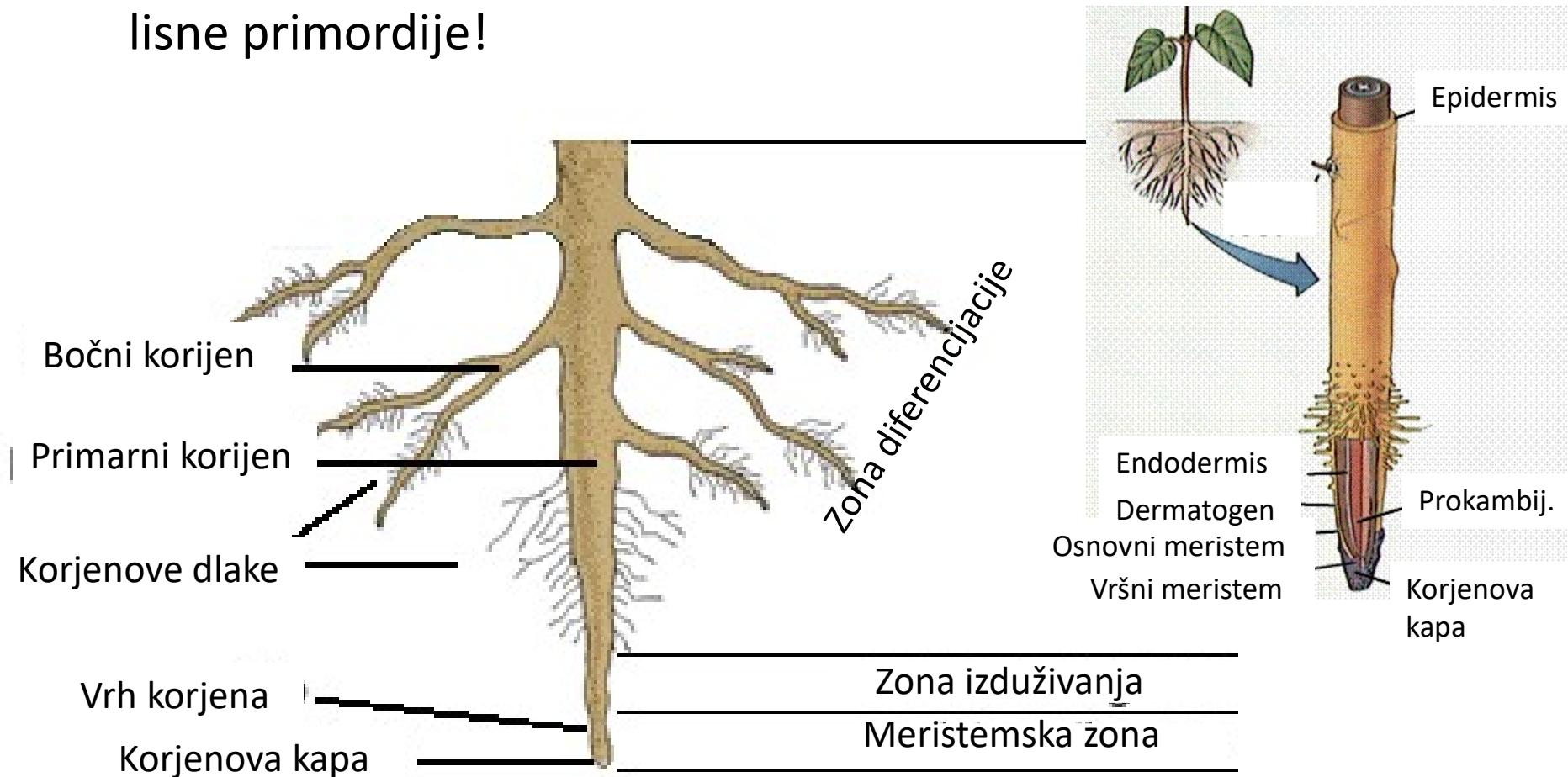
BIFACIJALNI LISTOVI

EKVIFACIJALAN LIST

UNIFACIJALA LIST

Korijen

- Podzemni organ radijalne simetrije na kojem se ne obrazuju lisne primordije!

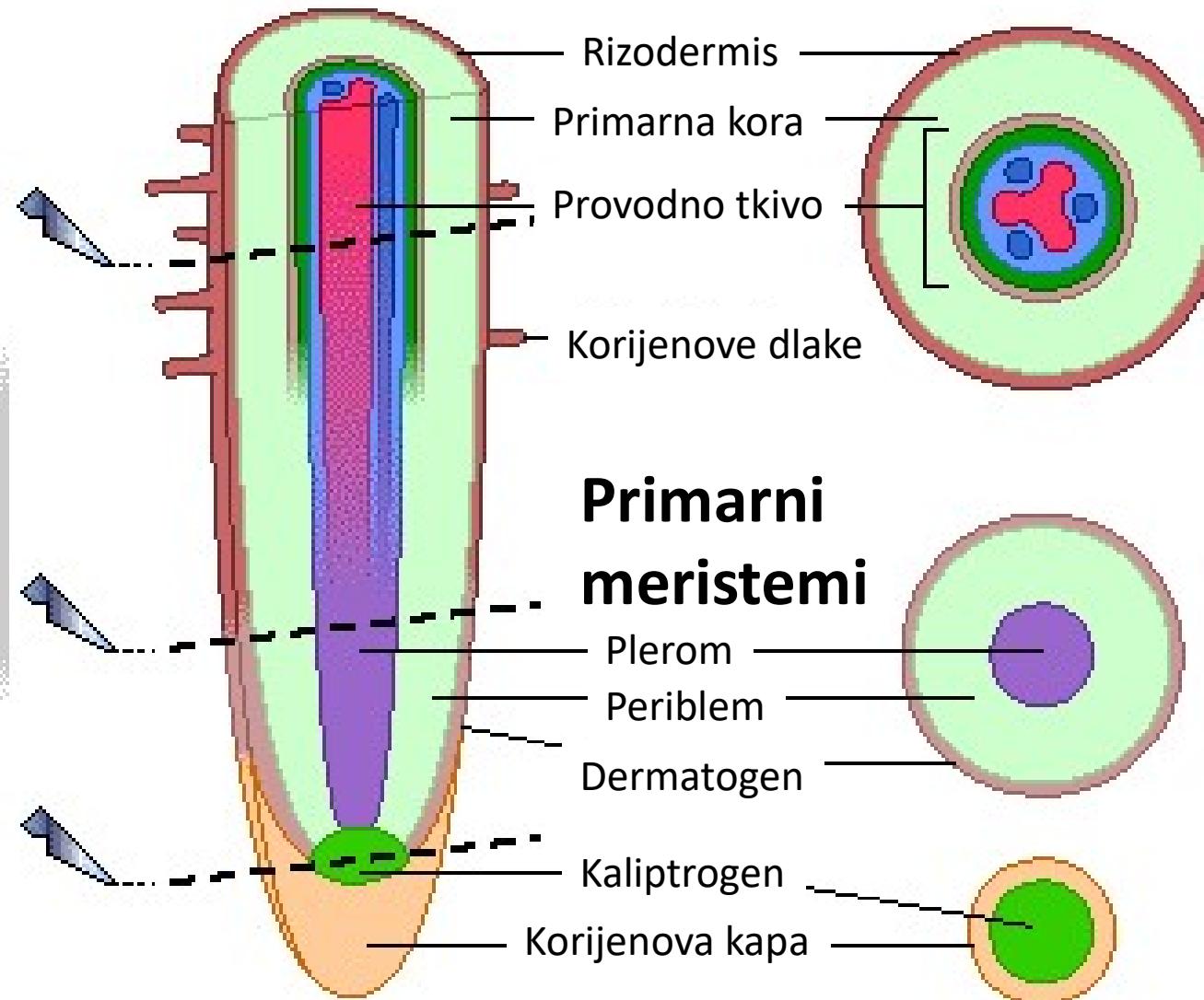


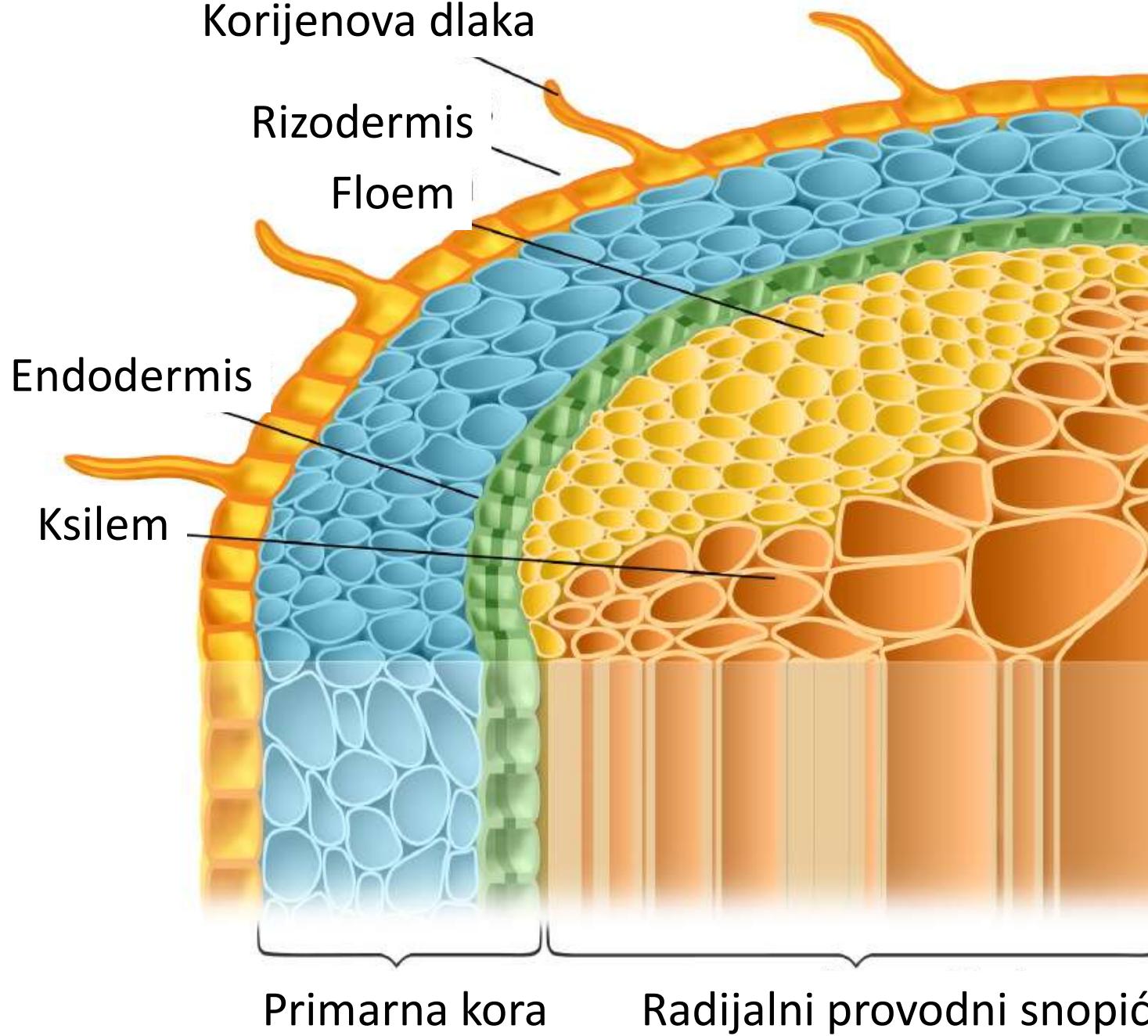
Zona
diferencijacije ćelija

Zona izduživanja

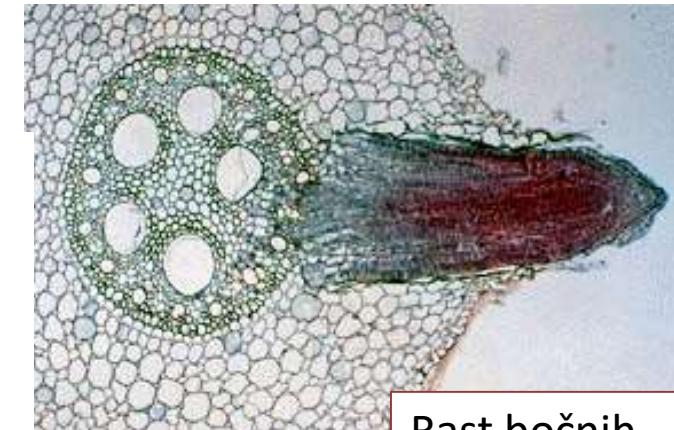
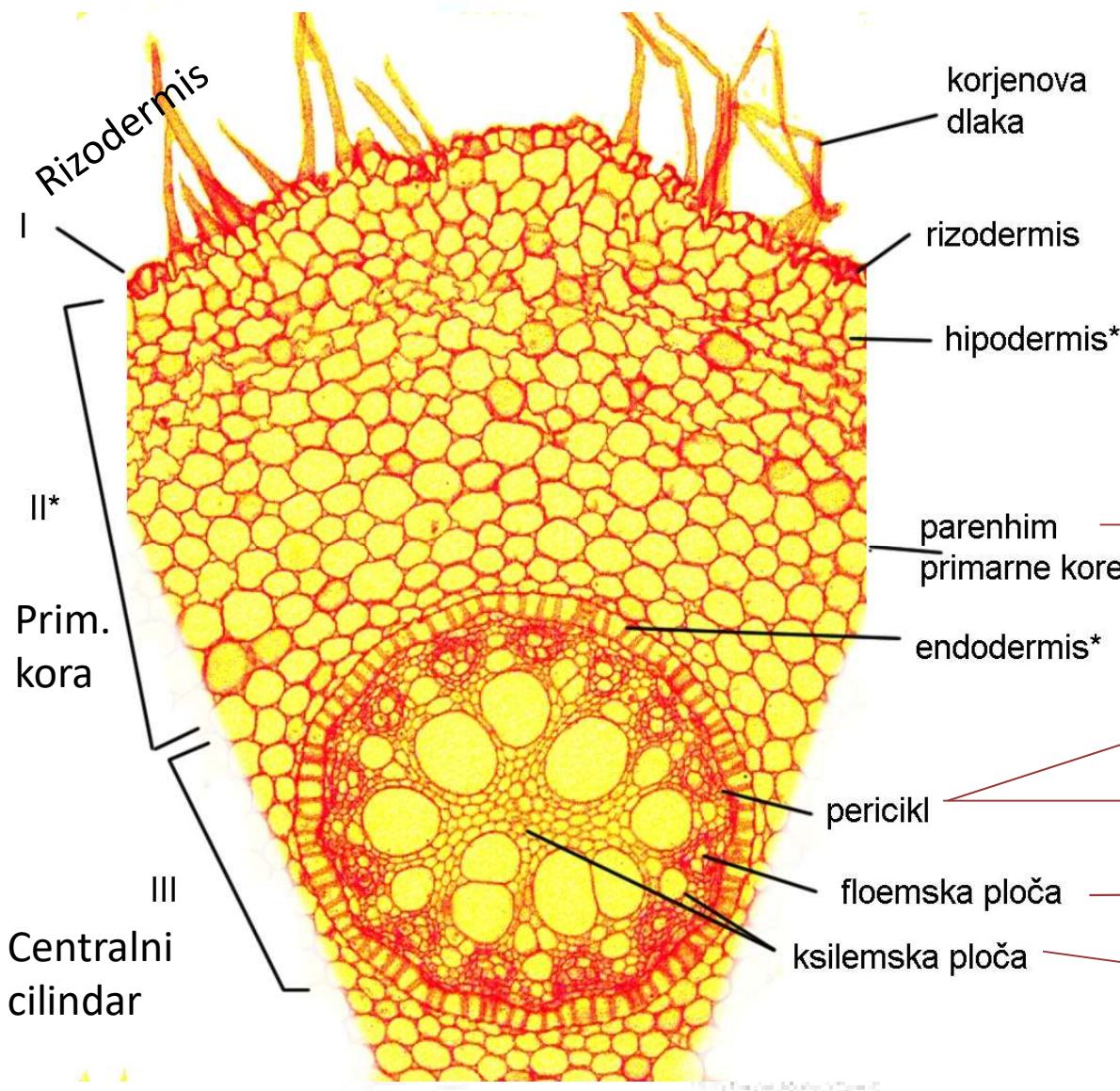
Zona intenzivne
diobe ćelija

Primarna građa korijena

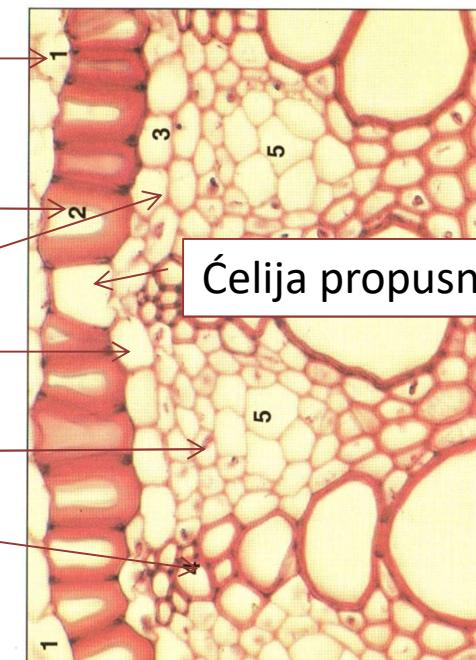




Presjek kroz zonu korjenovih dlaka



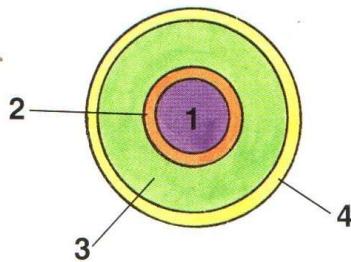
Rast bočnih korjenova



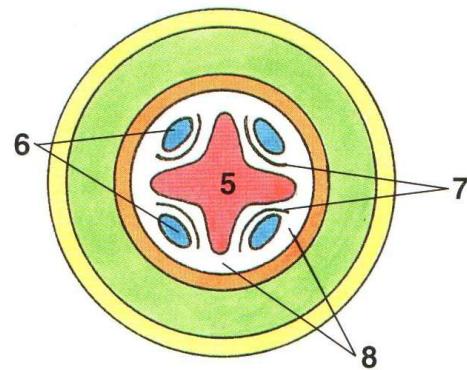
Ćelija propusnica

Kasparijeva zadebljanja ...

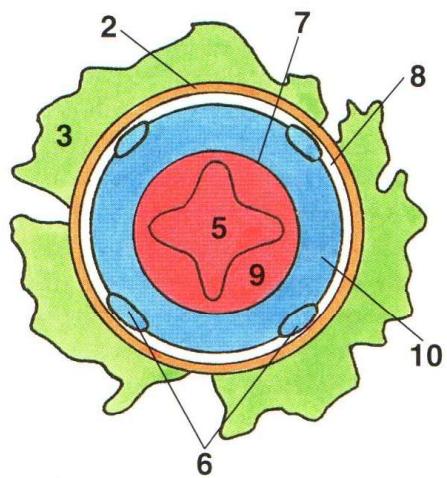
Presjek vrha korijena



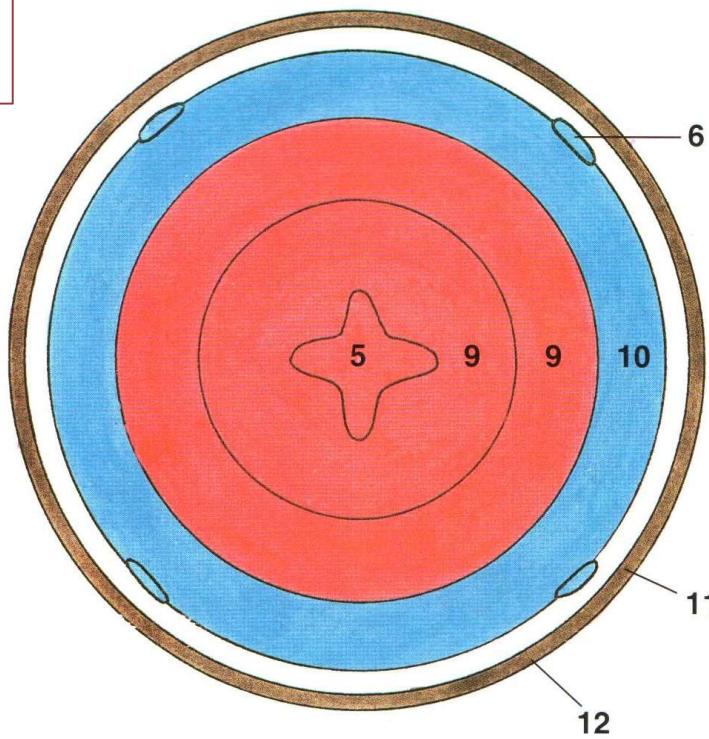
Presjek kroz zonu iznad korijenovih dlaka



Formiranje prstena od vaskularnog kambijuma



Sekundarno debljanje



1- prokambijum

2- endodermis

3- primarna kora

4- rizodermis

5- ksilem

6- floem

7- vaskularni kambijum

8- pericikl

9- sekundarni ksilem

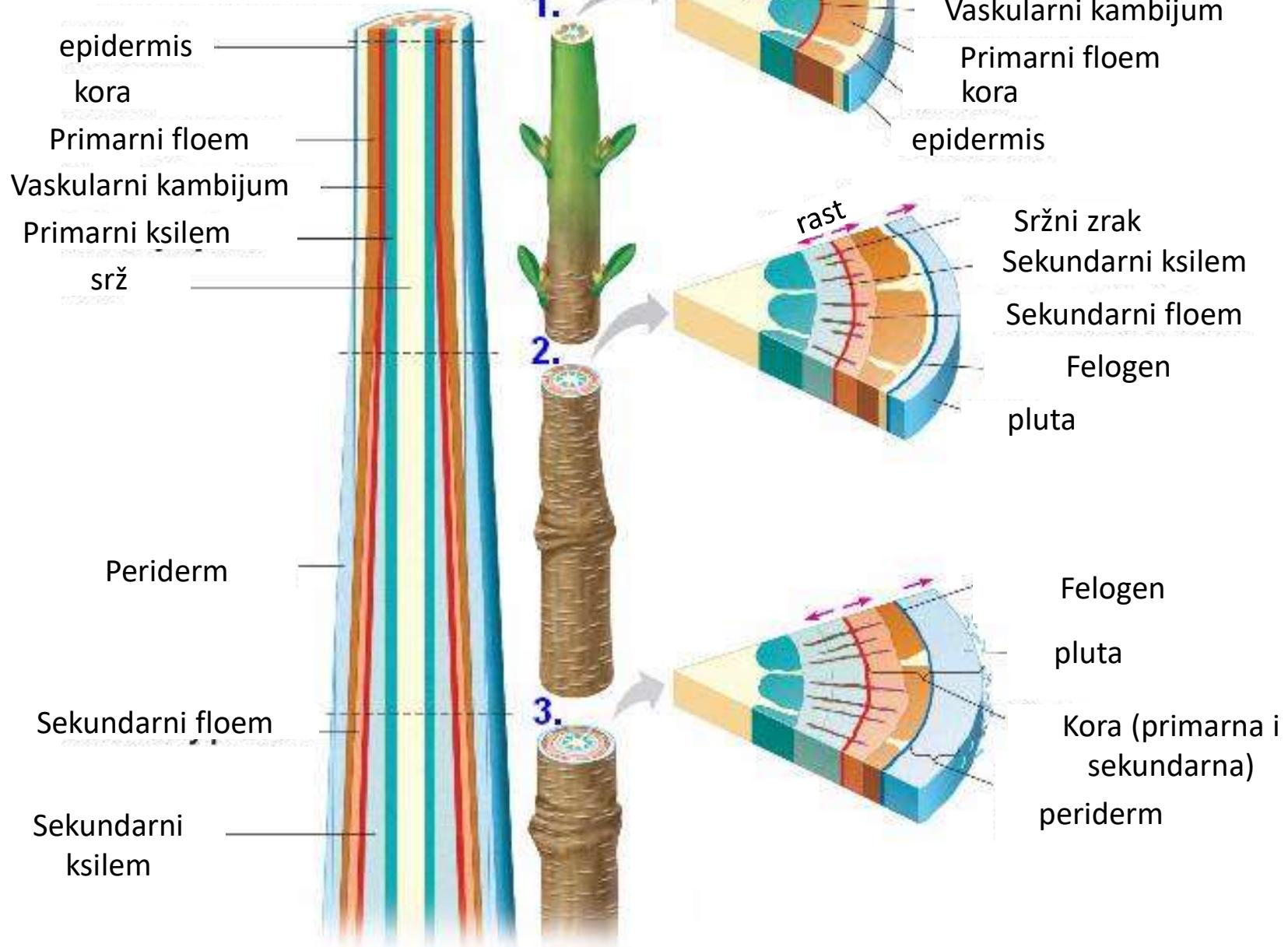
10- sekundarni floem

11- felogen

12- peridermis

Sekundarni rast stabla

Sekundarni rast stabla

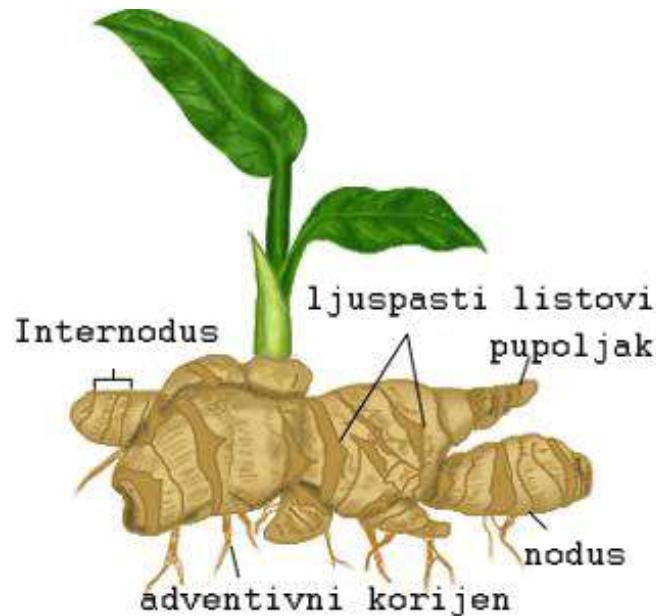


Metamorfoze izdanka

Rizomi

(horizontalni, uspravni, monopodialni, simpodijalni)

- *Fotofilni*
- *Geofilni izdanci (rizomi, stolone, krtole i lukovice)*

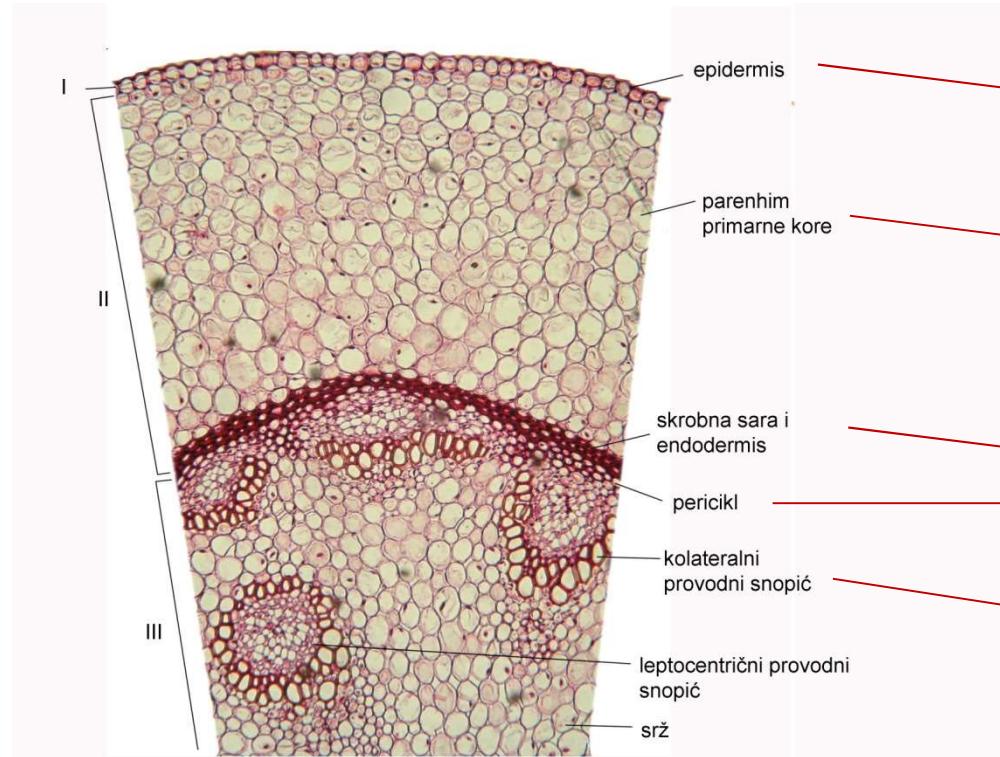


Rizom đumbira

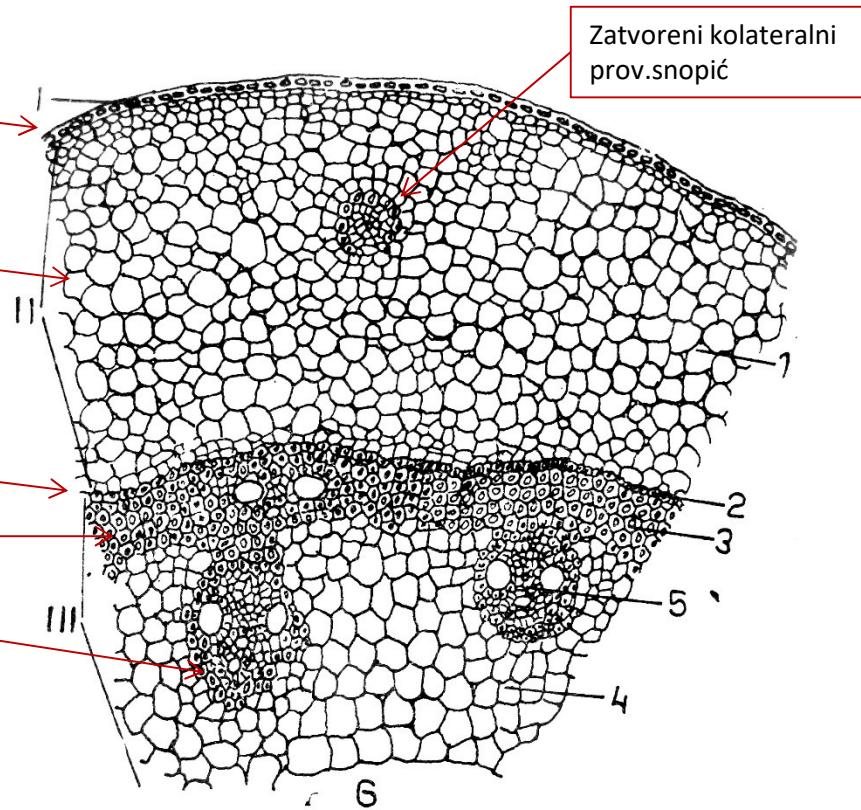


Rizom kisele paprati

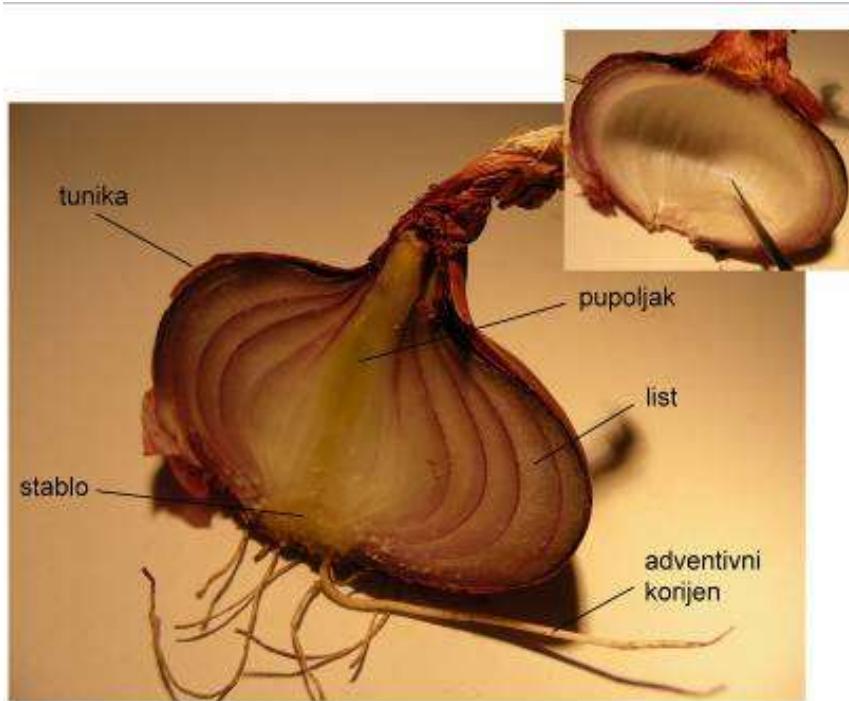
Rizom đurđevka
(*Convallaria majalis*)



Rizom pirevine
(*Agropyron repens*)



3- pericikl u vidu mehaničkog prstena

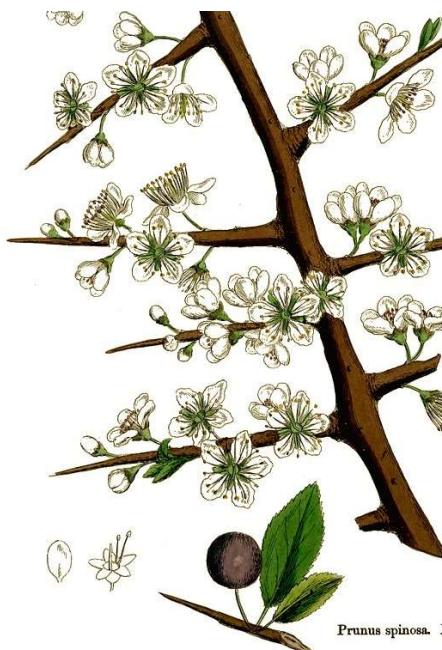


Lukovica



Krtola

Metamorfoza izdanka u trn



Metamorfoza izdanka u rašljike



Filokladije



Sukulente



METAMORFOZE LISTA

Metamorfoza lista u rašljiku

Metamorfoza lista u trn



Opuntia



Berberis



Ulex



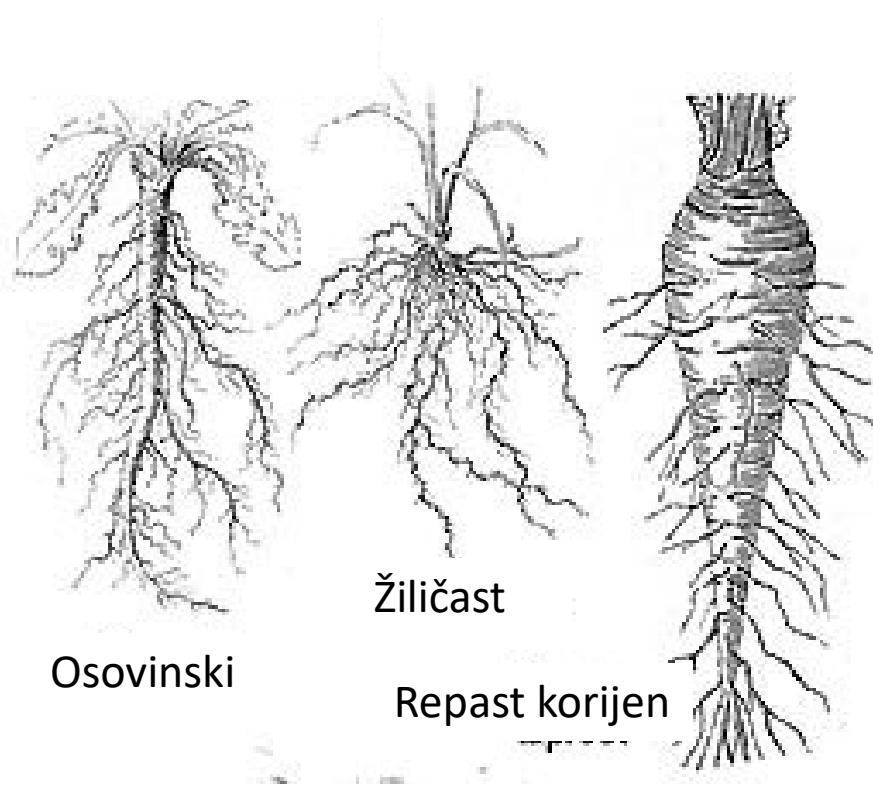
rašljika

Metamorfoza lisne drške u filodijе



Listovi kao organi za magacioniranje hrane

Tipovi korjena i metamorfoze



Osovinski

Žiličast

Repast korijen

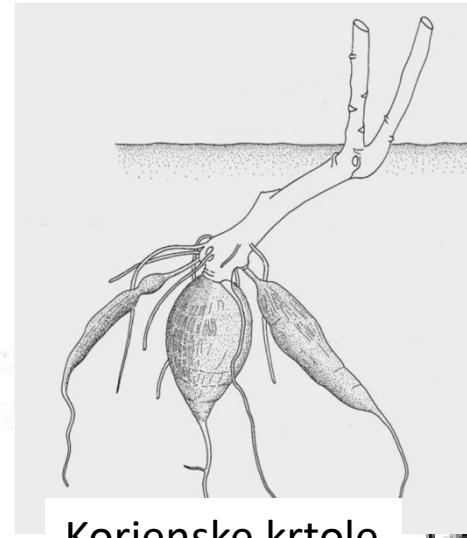
Kontraktilni korjenovi

Vazdušni korjenovi

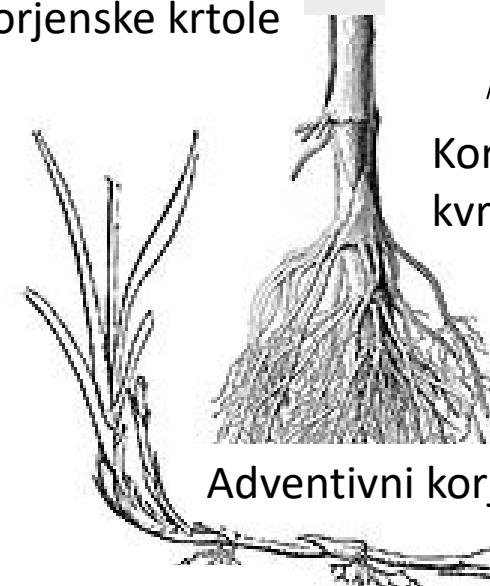
Korjenovi za provjetravanje

Daskasti korjenovi

Asimilacioni korjenovi



Korjenske krtole



Adventivni korjen

Puzeće stablo sa
adventivnim
korjenima

Mikoriza



Korjenove
kvržice